

Sociala orättvisor och utbrott av inbördeskrig

En metod för kvantifiering av strukturellt våld som
instrument för att studera omvandlingen av strukturellt våld
till direkt våld

Abstract

Den teoretiska utgångspunkten för denna teoriutvecklande studie ligger i Galtungs resonemang om det utökade våldsbegreppet och det strukturella våldet. Vi utvecklar här en egen metod för mätning av strukturellt våld som vi sedan applicerar på alla stater för vilka det finns tillgänglig statistik. Det strukturella våldet i vår empiriska undersökning utgörs av en politisk, en ekonomisk och en kulturell del. Syftet med studien är att undersöka om det föreligger någon koppling mellan strukturellt våld och intern väpnad konflikt och om det i så fall går att förutspå utbrott av inbördeskrig. Särskild vikt läggs vid de fall som i vår undersökning avviker från vår förförståelse om sociala orättvisor och inbördeskrig. Dessa fall leder oss fram till en slutsats om hur metoden kan vidareutvecklas för att bättre förklara samband mellan strukturellt våld och utbrott av inbördeskrig.

Nyckelord: Strukturellt våld, Galtung, orättvisor, inbördeskrig, statistisk analys

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	2
1.2	Metod och material.....	2
1.2.1	Komparation och den kvantitativa analysmetoden	2
1.2.2	Val av fall	2
1.2.3	Avgränsningar	3
1.2.4	Våra vetenskapsteoretiska utgångspunkter	3
1.2.5	Material	4
1.2.6	Källkritik	4
1.3	Definitioner	7
2	Teori	9
2.1	Galtungs våldsbegrepp	9
2.2	Strukturellt våld.....	10
2.3	Forskning kring kvantifiering av strukturellt våld	11
2.4	Vår syn på strukturellt våld	13
2.5	Våra operationaliseringar av strukturellt våld	14
2.6	Ekonomisk orättvisa.....	16
2.7	Kulturell orättvisa.....	17
2.8	Politisk orättvisa.....	18
3	Analys	20
3.1	Statistiken talar	20
3.2	Uppstår konflikt som resultat av strukturellt våld?	21
3.3	Vilka aspekter har högst signifikans?.....	21
3.4	Länder med konflikt	24
3.5	Länder utan konflikt	27
4	Slutsats	30
5	Referenser	32
5.1	Böcker	32

5.2	Vetenskapliga artiklar	33
5.3	Övrigt	34
	Bilagor.....	36

1 Inledning

Intuitivt framstår det som rimligt att folk tar till vapen mot ett lands styre för att de känner sig dåligt behandlade av de styrande. Det visar sig dock att forskningen på området är oenig om huruvida så är fallet. Många försök har gjorts att etablera eller motbevisa denna typ av samband, till exempel med avseende på ekonomisk ojämlikhet eller politiskt förtryck (Muller 1985:48; Wallensteen 2002:39-40). Samtidigt är dessa indikatorer typiska exempel på sociala orättvisor, av fredsforskaren Johan Galtung definierat som strukturellt våld (Galtung 1969:170). En grundläggande tanke bakom Galtungs arbete (1990:195;1969:180) är att den totala nivån av våld tenderar att vara ganska stabil. Skillnaderna utgörs istället av hur stor andel av våldet som är strukturellt och hur stor som är direkt samt hur stor del av våldet som är latent respektive manifest¹. Det förefaller rimligt att betrakta utbrott av inbördeskrig som en övergång från latent till manifest våld, och att det direkta våld som blir resultatet har som syfte att minska det strukturella våldet. Just denna övergång är vad detta arbete syftar till att studera.

Det innebär att den här uppsatsen till stor del utgörs av teoretiska resonemang kring strukturellt våld. Arbetet innehåller också en analytisk del utifrån det teoretiska resonemanget där vi studerar de samband som finns mellan våra tankar kring strukturellt våld och utbrott av inbördeskrig. De länder där inbördeskrig utbrutit på 90-talet för vilka statistik finns tillgänglig undersöks utifrån indikatorer på strukturellt våld. Vi vill redan nu understryka att detta endast ska ses som ett inledande, trevande försök till kvantifiering av strukturellt våld.

Uppsatsen är indelad i fyra huvudkapitel. I detta första kapitel finns inledning, syfte, metod och källkritik. Vi redogör här övergripande för den metod som används och redovisar de problem som finns med denna liksom med det material vi använder. I det andra kapitlet återfinns teorin. Den utgörs av en inledande del med en enkel sammanfattning av Galtungs resonemang kring våld samt försök till kvantifieringar av strukturellt våld. Därefter problematiserar vi det strukturella våldet utifrån denna uppsats syfte innan vi slutligen presenterar själva operationaliseringen av begreppet som sedan ligger till grund för undersökningen i sig. I det tredje kapitlet återfinns själva analysen. Där redovisar vi resultaten av den kvantitativa undersökningen och försöker se vilka samband som finns mellan konflikter och strukturellt våld. Här diskuterar vi också avvikande fall och relaterar dessa till teorin. Slutligen försöker vi i det fjärde kapitlet dra slutsatser kring användbarheten av vårt teoretiska resonemang och dess operationaliseringar samt sambandet mellan strukturellt våld och utbrott av inbördeskrig.

¹ Se teorikapitlet för förklaringar till de olika begreppen.

1.1 Syfte

Finns det något samband mellan generella nivåer av strukturellt våld och utbrott av inbördeskrig? För att kunna besvara denna fråga måste först ett sätt att mäta strukturellt våld etableras. Försök att mäta aspekter på strukturellt våld har som nämnts ovan varit i fokus för många forskare, men bara med avseende på enskilda aspekter. Mer övergripande försök att mäta strukturellt våld har gjorts av några forskare på fredsområdet, men fokus har då legat på *resultaten* av detta i form av dödsfall. Försök att inom ramarna för begreppsapparaten etablera en samlad metod för kvantifiering av det strukturella våldet med fokus på våldet i sig snarare än dess effekter såsom dödsfall har oss veterligt ej gjorts. Det är just det vi i detta arbete ämnar göra för att på så sätt kunna studera sambandet mellan sociala orättvisor och utbrott av inbördeskrig (omvandlingen av strukturellt våld till direkt, eller omvandlingen av latent direkt våld till manifest sådant för att använda begreppsapparatsens termer). Syftet med denna uppsats är alltså att påbörja utvecklingen av en metod för att studera sambandet mellan strukturellt våld och direkt våld i en kontext av intrastatliga konflikter

1.2 Metod och material

1.2.1 Komparation och den kvantitativa analysmetoden

Komparativ metod är en av grunderna inom statsvetenskaplig forskning och möjliggör konstruerandet av klassifikationer, typologier och rangordningar. Beroende på frågeställning och undersökningsobjekt kan en komparativ metod vara av kvantitativ eller kvalitativ karaktär. Vilka analysenheter som väljs kan också ha betydelse.

I denna studie vill vi undersöka om det föreligger något samband mellan strukturellt våld och inbördeskrig och om det är möjligt att dra några generella slutsatser kring detta. Det stora antalet fall, världens länder, gör att vi använder en kvantitativ metod (Lundquist 1993:101-105, Landman 2003:4,19-20,24-29).

1.2.2 Val av fall

De fall som jämförs och som studien bygger på har valts på följande grunder:

1. Vi har valt de stater för vilka det finns statistik tillgänglig

2. Indelning utifrån huruvida inbördeskrig utbrutit under 1990-tal
3. Mest lika-principen avseende den beroende variabeln inbördeskrig.

Vi gör därmed ett strategiskt urval. I denna studie jämför vi ett tillräckligt antal fall för att statistiska analyser ska vara möjliga. Den statistiska analysen i detta arbete kan sägas bestå av två delar:

1. Flervariabelanalys
 - i. I denna del försöker vi mäta strukturellt våld genom att ställa upp sju variabler som sedan undersöks.
2. Tvåvariabelanalys
 - i. Här är den ena variabeln (oberoende variabeln) strukturellt våld och den andra (beroende variabeln) inbördeskrig.

Denna studie bygger vidare på den deduktiva metoden, och har alltså sin utgångspunkt i teori, efter vilken vi har samlat empirisk data som ska analyseras. Studien är i sin grund av teoriutvecklande karaktär (Esaiasson et al. 2004:145-148,370-374, Landman, 2003:15-16) .

1.2.3 Avgränsningar

Som det framgår av det ovan skrivna så finns det ett antal avgränsningar vi har varit tvungna att göra. Dessa är av tidsmässig och statistisk typ.

De grupper vi indelat våra länder i utgår från huruvida en väpnad konflikt utbrutit under 1990-talet. Anledningen till att vi har gjort just denna avgränsning i tid är flerfaldig. Att en avgränsning måste göras är uppenbart då vi syftar till att studera händelser vid en mer eller mindre exakt tidpunkt och söker etablera ett kausalt samband. Vi valde att fokusera på 1990-talet eftersom 2000-talet är för nytt för att samband ska kunna påvisas medan tidigare perioder ger mindre relation till dagens samhälle.

Den andra avgränsningen gäller de statistiska data som vi har förfogat över. För att denna komparativa studie ska vara vetenskapligt genomförbar har vi varit tvungna att hålla oss till de stater för vilka det finns statistik tillgänglig, och ett stort antal intressanta stater har därmed fallit bort.

1.2.4 Våra vetenskapsteoretiska utgångspunkter

Det ovan sagda leder oss till en diskussion om våra vetenskapsteoretiska utgångspunkter. Vår uppsats stämmer väl in på positivismens kännetecken. Att söka generella samband, sträva efter kausala förklaringar och prediktion är sådant såväl denna uppsats som positivismen präglas av. Vidare är denna undersökning kvantitativ och bygger på statistiska data. Denna undersökning är med andra ord

positivistisk (Lundquist 1993:42-43). Vår metod valdes dock utifrån vad som var lämpligast för vår undersökning snarare än utifrån en positivistisk vetenskapssyn.

En annan viktig princip inom positivismen är att forskaren ska förhålla sig objektiv till sitt studieobjekt och ens egna värderingar får inte påverka ens arbete och slutsatser om studieobjektet (Lundquist 1993:41-43). Denna problematik har vi varit medvetna om under hela vårt arbete. Vår undersökning bygger på statistik som andra forskare har samlat in, och vi har försökt förhålla oss kritisk till den. Ett stort problem är också att statistik endast finns för somliga länder, vilket också diskuteras mer nedan.

1.2.5 Material

Den teoretiska utgångspunkten för vårt arbete grundar sig i Galtungs resonemang om ett utvidgat våldsbegrepp och dennes teori om strukturellt våld. Vårt material är därmed sekundärmaterial.

Den statistiska delen av studien bygger även den på material av sekundärkaraktär, statistik från SPSS-databasen och PRIO. En stor andel av det statistiska materialet kommer från Humanindex.² Detta finns bara tillgängligt för 104 länder, och för somliga av dessa länder har annan statistik istället saknats. Det har inneburit att vi i praktiken varit hänvisade till 65 länder (Tabell 2). Att denna avgränsning ligger utanför vår makt är olyckligt, men det kvarvarande antalet länder är fortfarande stort nog för en statistisk analys.

Det är också på sin plats att nämna att vi är fullt medvetna om att de flesta av våra källor, särskilt gällande statistik, är alster av västerländska akademiker och forskare. Det kan leda till en väldigt stark västerländsk prägel. Vi kommer att diskutera det mer i nästa avsnitt, speciellt vad det gäller Humanindexet.

1.2.6 Källkritik

I detta avsnitt kommer vi att kritiskt granska två forskare/källor som är av störst betydelse för denna studie avseende teori respektive empiri: Johan Galtung och Charles Humana.

Johan Galtung

Galtung anses vara grundaren av fredsforskningen och den ansvarige för att detta ämne blev en egen disciplin inom samhällsvetenskapen. Vi utgår från hans forskning men vill ändå behålla ett kritiskt förhållningssätt till den. En kritiker av

² Se källkritik för mer information om detta.

Galtung är Kenneth E. Boulding som uppskattar Galtungs arbete men också tar upp problematiska aspekter på dennes arbete (Boulding 1977:75).

Galtung är väldigt normativ i sina resonemang, så till den grad att verkligheten, uppfattningen och beskrivningen av den, blir lidande. Han är en stark motståndare till exempelvis hierarki, dominans, ojämlikhet och orättvisa och hans starka värderingar kan utgöra ett slags filter genom vilken verkligheten uppfattas och förvrängs. Denna normativa utgångspunkt för Galtung präglar också hela vårt arbete, då just rättvisa är ett nyckelord. En annan åsikt som vi finner intressant är den om Galtungs kategorisering av verkligheten. Det kan hävdas att Galtung lägger för stor vikt vid kategorisering av världen i matriser och dikotomier. Det kan ifrågasättas om världen är så enkel att det går att kategorisera den på det sättet (Boulding 1977:77-78; Lawler 1995).

Vad det gäller uttrycken positiv och negativ (som i positiv/negativ fred) ställer Boulding frågan om dessa två termer alls är till någon nytta i detta sammanhang. Positiv fred är, enligt Boulding, inte ens motsatsen till negativ fred. Att avstå från att skada är inte samma sak som att göra något gott. Här uppmanar Boulding till ett klargörande av termerna positiv respektive negativ inom samhällsvetenskapen (Boulding 1977:78-79). Vi anser dock att Galtung är väldigt tydligt i sitt klargörande av relationen mellan positiv och negativ fred. Galtung ställer heller aldrig dessa mot varandra i motsatsförhållande (Galtung 1969:185).

I fråga om strukturellt våld anser Boulding att begreppet har kommit att omfatta allt för mycket. Det gäller problem som fattigdom eller ohälsa, vilka han anser viktiga att försöka lösa, men inte som strukturer kopplade till våld. Fattigdom och framgång eller misslyckande att ta sig ur den är så pass komplexa processer att strukturellt våld inte är en rättvis term för dessa. Inte heller är processerna som skapar våld samma som processerna som skapar fattigdom (Boulding 1977:83-84).

Självklart kan man också ifrågasätta om Galtungs definition av våld är tillämplig även för andra kulturer än den västerländska. Uppfattningen om vad som är våld eller inte kan mycket väl skilja sig mellan olika kulturer. Trots att vi har valt att utgå ifrån Galtungs våldsbegrepp så är vi fullt medvetna om den problematiken (Derriennic 1972:361-362). Den huvudsakliga kritiken mot Galtung inriktar sig alltså mot hans starka normativa prägel liksom hans förkärlek för kategoriseringar och dikotomier. Väl medvetna om kritiken har vi dock valt att anamma båda dessa aspekter av Galtungs arbete.

Charles Humana – Humanaindex

Humanaindexet vi har använt oss av är en förteckning över mänskliga rättigheters ställning i 104 länder. Indexet har fått sitt namn efter Charles Humana som är den som samlar in och sammanställer statistiken för denna guide. Förteckningen består utav fyrtio frågor med svar där det är möjligt att beroende på svaret tilldela en ”poäng” på skalan 0-3. Siffran som fås då poängen har räknats

ihop tyder på var landet i fråga befinner sig på den en skala för mänskliga rättigheter (Lynch 1993:87;Onuma 1997).

I sammanställningen av detta index använder sig Humana av blandade källor såsom människorättsorganisationer³, FN-organ, journalister och de enskilda staterna. Svar från enskilda organisationer och journalister väger dock tyngre än de som ges av de enskilda ländernas styranden (Lynch 1993:87).

Detta index över mänskliga rättigheters globala ställning täcker dock inte tre typer av länder:

- de vars befolkning understiger en miljon
- de vars gränser är omtvistade/håller på att ritas om
- de där inbördeskrig har lett till omfattande interna oroligheter

Den sista punkten innebär att vissa länder som nog hade varit intressanta att undersöka såsom Somalia eller Libanon faller bort (Lynch 1993:87-88). Detta är också förklaringen till varför många intressanta konfliktländer inte finns med i vår undersökning.

De fyrtio frågor som Humana ställer i detta index bygger på de rättigheter som slås fast i FNs viktigaste instrument för mänskliga rättigheter.⁴ Störst betydelse ges till politiska och medborgerliga rättigheter medan ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter bara står för tre frågor av fyrtio. Det uppfattas som problematiskt av flera forskare (Lynch 1993; Onuma 1997). ”[T]he relative lack of attention to the latter document leaves Humana open to the charge of Western bias in defining which of the rights agreed upon by the international community are the most significant” (Lynch 1993:88).

För vår undersökning är detta av underordnad betydelse då vi trots allt fokuserar framförallt på vad som täcks in under rubriken politiska och medborgerliga rättigheter, men frågan om universalism och olika typer av rättigheter är trots detta av vikt.⁵

³ Exempelvis Amnesty International och Human Rights Watch, HRW.

⁴ Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen för politiska och medborgerliga rättigheter, och den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

⁵ Var fokus för mänskliga rättigheter ska ligga är en intressant diskussion. I västerländsk diskurs har traditionellt politiska och medborgerliga rättigheter betonats medan andra typer av rättigheter varit viktiga på andra platser i världen. Jfr Onuma.

1.3 Definitioner

Våld: När människor influeras så att deras faktiska somatiska och mentala förverkligande är lägre än deras potentiella förverkligande (Galtung 1969:168).

Fysiskt våld: Somatiskt våld samt begränsning av någons rörelsefrihet, alltså allt det som fysiskt hindrar eller skadar någon. (ibid:169).

Somatiskt våld: Berövande av hälsa (ibid:168).

Mentalt våld (Psykologiskt våld): Våld som verkar mentalt eller psykologiskt. Exempelvis hot, lögn och hjärntvättning (ibid:169)

Direkt våld (Personligt våld): Det våld som utövas av en tydlig aktör. Exempelvis när Irak anfaller Kuwait eller när Pelle hotar Lisa (ibid:170).

Rättvisa: I denna uppsats menas med begreppet rättvisa en jämlik fördelning av resurser utifrån människors behov.⁶

Strukturell fred (Social rättvisa): Avsaknaden av sociala orättvisor. I denna uppsats operationaliserat som en hög ekonomisk rättvisa samt få eller inga inskränkningar på de kulturella och politiska fri- och rättigheter som studeras. Motsvaras av 9-10 på vår skala.

Strukturellt våld (Social orättvisa): Våld utan tydlig aktör. Exempelvis hemlösa Patrik som fryser ihjäl eller muslimen Sara som inte kan utöva sin religion (ibid). Operationaliserat som negationen av strukturell fred. Motsvaras av 1-8 på vår skala, där 1-5 anses vara mycket höga nivåer av strukturellt våld.

Social orättvisa: Detsamma som strukturellt våld.

Politisk orättvisa: I denna uppsats en delmängd av begreppet social orättvisa. Negationen av behovet av frihet. Innebär kränkningar av den individuella rätten att till åsikter, uttryckandet av dessa samt organisering kring dessa (Galtung 1990:292-294). Ger ett värde mellan 0 och 3 där höga värden är mer rättvisa.

Kulturell orättvisa: I denna uppsats en delmängd av begreppet social orättvisa. Negationen av behovet av mening. Innebär kränkningar av den individuella rätten att utöva sin kultur genom t ex språk och religion på ett sätt

⁶ I och med att vi endast betonar behov antar begreppet, och därmed uppsatsen, en klart marxistisk prägel. Vi är medvetna om att detta kan uppfattas som problematiskt, men vill betona att rättvisa ej handlar om att alla måste ha lika mycket. Det handlar endast om att alla måste ha nog för att få sina grundläggande behov uppfyllda. Se också diskussionen kring operationaliseringar, särskilt under den ekonomiska orättvisan.

som är jämlikt med andra kulturers möjlighet att utöva denna rätt inom en stat. Innefattar också ett kulturellt kollektivt sätt att uttrycka sin kultur (Galtung 1990: 292-292). Ger ett värde mellan 0 och 3 där höga värden är mer rättvisa.

Ekonomisk orättvisa: I denna uppsats en delmängd av begreppet social orättvisa. Negationen av behoven överlevnad och välmående. Innebär kränkningar av den individuella rätten till överlevnad genom brist på t ex mat, vatten, hälsovård eller husrum men också av rätten till välmående genom mindre akut brist på detsamma. I denna uppsats mycket förenklat operationaliserad till förhållandet mellan rika och fattiga (Galtung 1990: 292-294). Ger ett värde mellan 1 och 4 där höga värden är mer rättvisa.

Inbördeskrig: Definieras som intern konflikt med minst 25 döda per år (Lacina 2004:4).⁷

Konfliktländer: I denna uppsats kommer länder där inbördeskrig utbrutit under 90-talet att benämnas konfliktländer (Tabell 4).

⁷ Vi har helt enkelt utifrån PRIOs lista med samtliga registrerade konflikter manuellt tagit fram de som är interna med utbrott under 1990-talet. Se PRIOs Center for the Study of Civil War, http://www.prio.no/page/CSCW_research_detail/CSCW_programs_projects/9649/45656.html

2 Teori

Huruvida ojämlikhet föder våld eller ej är omdiskuterat. Flera studier har fastställt sambandet mellan ekonomisk ojämlikhet och politiskt våld som mycket svagt eller försumbart (Muller 1985:46-48; London & Robinson 1989:305). Rent intuitivt har dock tanken ett självklart sanningsvärde. Varför skulle människor ta till vapen om det egentligen inte fanns något att protestera mot? Vårt arbete präglas av förförståelsen att strukturellt våld kan leda till att folk tar till vapen (Wallensteen 2002:133). Vi bortser därmed från förklaringar grundade i tankar kring medvetandegörande, organisering, tillgång till vapen och dylikt. Rent allmänt går det att betrakta vårt arbete som en essentiellt aktörlös studie. Det innebär att vi utgår från att det strukturella våldet är en förutsättning för, eller åtminstone en bidragande faktor till, att konfliktaktörer formas och tar till vapen. Vi kommer i detta kapitel att redogöra för tidigare forskning liksom våra egna teorier för att utforma en metod för kvantifiering av strukturellt våld.

2.1 Galtungs våldsbegrepp

Behovet av ett utvidgat våldskoncept har diskuterats inom fredsforskningen under en lång tid. När Johan Galtung (1969) publicerade sin artikel ”Violence, Peace and Peace research” kom också ett sådant begrepp. Våld definierades då som ett tillstånd när människors ”faktiska kroppsliga och mentala förverkligande är lägre än deras potentiella förverkligande” (ibid:168). Det fysiskt somatiska våld som riktas direkt från en aktör till en annan benämns i denna begreppsapparat direkt våld. Galtung för fram sex olika begreppspar som kan användas för att tydliggöra det nya våldsbegreppet. Dessa begreppspar är:

- Fysiskt / psykologiskt
- Negativ / positiv påverkan
- Objekt eller ej
- Subjekt eller ej
- Avsiktligt eller oavsiktligt
- Manifest eller latent

Den första distinktionen är mellan fysiskt och psykologiskt våld. Det fysiska våldet kan i sin tur indelas i biologiskt och fysiskt, där det biologiska avser direkt åverkan på kropp eller kroppsliga funktioner medan det fysiska snarare handlar om begränsning av rörelsefrihet. Psykologiskt våld innefattar å sin sida lögn,

hjärntvätt, hot och allt ”som tjänar till att minska den mentala potentialen” (ibid:169).

Den andra skillnaden berör huruvida den inverkan som görs är belöningsbaserad eller bestraffningsbaserad. Negativt våld bestraffar dig för något som innebär ökat självförverkligande medan ett positivt våld belönar dig för det motsatta. I båda fallen blir effekten ett minskat självförverkligande (ibid:170).

Objektslöst våld kan också finnas. Det blir meningsfullt i fall där en handling syftar till att vara hindrande utan att ett tydligt objekt finns. En stor armé kan till exempel uppfattas som ett hot av fysisk eller psykologisk karaktär även om den inte är riktad mot något särskilt objekt (ibid).

På samma sätt blir det meningsfullt att tala om subjektslöst våld. När någons självförverkligande inte är fullständigt föreligger våld även om ingen enskild aktör kan utpekas som skyldig till detta. Våldet ligger i strukturen, och benämns därför strukturellt våld eller social orättvisa (ibid).

Traditionellt har ett stort fokus legat på avsikten med våld, och det är den femte skiljelinjen. I Galtung definition av våld ligger fokus på konsekvenserna av våld snarare än intentionen. Avsiktligt våld är ofta liktydigt med direkt våld, och kan därför tjäna till att dölja det strukturella våldet även om effekten är densamma (ibid:171).

Det sista begreppsparat står mellan latent och manifest våld. Manifest våld existerar här och nu. Det kan upplevas och uppfattas. Latent våld kan ses som en laddning som ännu ej exploderat, en potential för våld (ibid:172).

Enligt Galtung kan också samtliga kombinationer av ovan nämnda distinktioner också existera, till och med något så udda som ett våld utan vare sig subjekt eller objekt.

2.2 Strukturellt våld

Tabell 1 (Galtung 1990:292).

Det strukturella våldet har alltså definierats som våld utan subjekt, innefattat i strukturer och uttryckt som sociala orättvisor. Där det direkta våldet kan ses som en händelse är det strukturella våldet snarare en process (Galtung 1990:294). Det strukturella våldet kan ta en mängd olika uttryck på ekonomiska, politiska, sociala

och kulturella plan. Det är omöjligt att upprätta en katalog över dem alla eftersom det teoretiskt kan innefatta en obegränsad mängd orättvisor (Galtung 1975:24).

Försök till ordning kan ändå vara meningsfullt. Ett sådant är att kategorisera det strukturella våldet utifrån människors grundläggande behov; *överlevnad*, *välmående*, *mening* och *frihet* (Galtung 1990:292). Varje behov är kopplat till en aspekt av det strukturella våldet (Tabell 1). Såväl *överlevnad* som *välmående* kan drabbas negativt av exploatering, där överlevandet kopplas till en brutalare form av exploatering, typ A, medan välmåendet kopplas till exploatering typ B. Det handlar om att människor utnyttjas, exploateras, och därmed ej får sina behov tillgodosedda.

Behovet av *mening* kan påverkas av en brist på interaktion och socialt sammanhang, segmentering, den process genom vilken de undertryckta hålls omedvetna om sin position som underordnade. Sociala grupper berövas därigenom sin chans att vara en del av samhället som helhet, och tvingas att söka mening endast inom sin egen grupp.

Friheten, som på individnivå uttrycks genom förtryck, tar sig på den strukturella nivån uttryck genom ett förnekande av möjligheter till inflytande. De undertryckta hålls utanför makten genom marginalisering, och hålls isär från varandra genom fragmentering. Det skiljer sig från berövandet av mening genom att det här handlar om möjligheter till handling eller interaktion, medan det i termer av mening handlar om brist på medvetande och information (Galtung 1990:292-294). Strukturellt våld tenderar att vara relativt stabilt över tid och därmed mindre synligt till skillnad från direkt våld som ofta är väldigt synligt (Galtung 1969).

2.3 Forskning kring kvantifiering av strukturellt våld

Flera försök har gjorts att kvantifiera strukturellt våld (t ex Galtung & Höivik 1971; Köhler & Alcock 1976). Direkt våld mäts ofta i antalet döda och detsamma går givetvis att göra med flera aspekter av strukturellt våld. Det gäller då att mäta antalet döda från sådant som kunnat undvikas, såsom brist på mat, vatten eller mediciner. Galtung och Höivik (1971:73) utgår från antagandet att livslängd är en funktion av social ställning och att en optimal livslängd utifrån hela samhällets synvinkel, livslängdspotentialen, kommer att vara något lägre än den livslängd som den högsta sociala gruppen åtnjuter⁸. Dödsfall som resultat av direkt våld räknas bort, och det hela blir sedan en fråga om att fastställa den högsta livslängd som samhället kan tänkas leverera för att enkelt räkna ut det strukturella våldet

⁸ För Galtung och Höivik är det viktigaste dessutom antalet förlorade livsår snarare än antalet döda. De intar därmed ett normativt ställningstagande där ungdom premieras, något som också ådragit sig kritik utifrån ett utilitaristiskt perspektiv (Derrienic 1972: 367; Galtung & Höivik 1971: 73).

som skillnaden mellan potential och verklighet.⁹ Det innebär att frågan reducerats till ett normativt ställningstagande om vilken livslängd det är rimligt att samhället ska kunna uppnå¹⁰. Därmed är metoden ofullständig då inget egentligen sägs om hur potentialen ska kunna beräknas och inga resultat därmed heller kan uppnås.

Köhler & Alcock (1976) tar vid där bollen lämnats. De föreslår två olika mått på livslängdspotentialen i föregående exempel. Den första är den svenska modellen, definierad som ”hur många dödsfall skulle undvikas om alla länder hade samma levnadsvillkor som Sverige?” (ibid:344). Den andra modellen, den egalitära, frågar sig hur många dödsfall som skulle undvikas om allt välstånd i världen distribueras helt jämlikt.¹¹ Det blir därmed möjligt att bestämma hur många levnadsår som gått förlorade relativt en rättvis fördelning. Resultatet motsvarar 14-18 miljoner dödsfall vilket kan jämföras med ca 100 000 dödsfall som resultat av väpnad konflikt under samma år (ibid:350).¹² Kvantifiering av strukturellt våld blir således resultatet, men endast som en konsekvens av ett odefinierat strukturellt våld. Förklaringskraften blir begränsad, och det hela blir snarast ett räkneexempel för att påvisa vikten av sociala orättvisor¹³.

Metoden är för vårt syfte oanvändbar. Det beror på att vi är intresserade av generella orättvisor snarare än dödsfall på grund av orättvisor. Vi anser att dödsfall grundat i orättvisor bör ha en relativt hög nivå av validitet som mått på sociala orättvisor, men vi vill fördjupa undersökningen och inriktar oss därför på mått av mjukare karaktär (ibid:343; Galtung & Höivik 1971:73). För att mäta de mjukare delarna av strukturellt våld kan man givetvis inte använda livslängd som operationalisering (Galtung 1990:292).¹⁴ Enkelt sammanfattat kan man säga att vi mäter det strukturella våldet i sig, våldets input, och inte dess effekter eller output (Köhler & Alcock 1976:343).

En annan ingång på frågan är försök att kvantifiera potentiella indikatorer på strukturellt våld utan att röra sig inom just den begreppsapparaten. Många studier av varför revolutioner¹⁵ bryter ut och/eller lyckas rör sig inom just detta fält

⁹ Den andra delen av ekvationen, verkligheten, eller den faktiska livslängden i olika länder är ju enkelt åtkomlig via t ex FN-statistik.

¹⁰ Galtung och Höivik (1971: 73-75; se också Galtung 1969: 182) uppmanar istället till empiriska undersökningar av det strukturella våldets effekter för att enkelt kunna jämföra direkt våld med strukturellt våld. Om en fullständig (eller i alla fall utförlig nog) empirisk undersökning av det strukturella våldet kunde genomföras skulle ju det innebära att samma tankar går att räkna ut en empirisk siffra för potentialen, och det normativa inslaget blir därmed onödigt.

¹¹ Den beräknas utifrån tanken att livslängd är en funktion av social ställning. Social ställning definieras på nationell nivå i termer av BNP/capita. Genomsnittet på detta för hela världen det undersökta året, 1965, var 651.74 US dollar, och den förväntade livslängden globalt sett vid den inkomstnivån var 68.3 år (Köhler & Alcock 1976: 352-355).

¹² Beräkningen utgår egentligen från Galtung & Höiviks tanke om livsår snarare än dödsfall. Siffran för förlorade livsår beräknas till mellan 300 och 500 miljoner under 1965 beroende på vilket värde som väljs på potentiell livslängd (Köhler & Alcock 1976: 350).

¹³ Observera alltså att det i Köhler & Alcocks studie framgår att cirka 150 gånger så många dödas av strukturellt våld som av direkt våld under den period som studerats.

¹⁴ Att argumentera för att folk dör för att de inte får använda sitt eget språk eller för att de inte har rösträtt går givetvis att göra, men validiteten torde vara mycket låg.

¹⁵ Revolutioner, eller intrastatliga konflikter om kontroll av styret eller styrets form, uppfattas ofta som den vanligaste formen av inbördeskrig. Observera dock att vi ej begränsar oss till den typen av inbördeskrig i vår

(Wickham-Crowley 1992:92-94; Muller 1985). Det påminner mycket om vårt arbete, men en skillnad ligger förstås just i vilken begreppsapparat som används, och mer specifikt i vad det är som ska visas. Den avgörande skillnaden är dock att denna typ av undersökningar normalt lägger stor vikt vid vissa grupper och dessas organisation, och därmed intar en mer aktörsbunden profil (jfr Wickham-Crowley 1992:5-18). Vår ansats lånar därmed element från såväl försök till kvantifiering av strukturellt våld som från kvantifieringar av sociala orättvisor utanför begreppsapparaten, och kan kanske närmast beskrivas som en syntes de båda tillvägagångssätten emellan.

2.4 Vår syn på strukturellt våld

Då det övergripande syftet med denna uppsats är att undersöka det eventuella sambandet mellan generella nivåer av strukturellt våld på en statsnivå och utbrottet av väpnad intern konflikt kommer vi att betrakta det strukturella våldet utifrån en något annorlunda synvinkel.

Den första stora skillnaden som måste göras är att vi väljer att betrakta det strukturella våldet som ett mått relativt den egna staten snarare än ett kvasiabsolut globalt mått. Det är vanligt att betrakta det strukturella våldet på en global nivå där en stor, kanske den största, andelen av det strukturella våldet beror av internationella strukturer och måste ses relativt en global välfärd (Galtung 1969:182; Köhler & Alcock 1976:344; London & Robinson 1989:305; Galtung 1990:294)¹⁶. Då vår studie är inriktad mot utbrott av väpnad konflikt måste vi också avgränsa oss i rum och tid eftersom ett våldsutbrott är väl definierat i dessa båda dimensioner. Det innebär att vår kvantifiering av det strukturella våldet måste avgränsas vilket innebär att vi i kvantifieringen betraktar det strukturella våldet som ett tillstånd snarare än den process det bäst beskrivs som. Där sker vår avgränsning i tid, samtidigt som vi avgränsar oss till statsnivå i rummet (jfr Muller 1985: 47-48). Det innebär en stor skillnad mot många andra studier som i praktiken varit globala jämförelser.¹⁷

En annan punkt där vårt upplägg till stor del skiljer sig från andra tankar på området är vår breda operationalisering av det strukturella våldet. Inom ramarna för begreppsapparaten har fokus legat på enkelt kvantifierade faktorer som ekonomi och därifrån relaterade dödsfall. Forskningen inriktas därmed mot somatiskt strukturellt våld medan det fysiska och framför allt det mentala våldet i

definition. Jfr Wallenstein 2002: 131-133; Miall et al 1999: 30-31. Se också definitionskapitlet angående inbördeskrig.

¹⁶ Statsnivå antyds dock ibland, t ex i Galtung & Höivik 1971:75-76

¹⁷ Att många svälter i ett land är definitivt att betrakta som strukturellt våld på en global nivå, men inte nödvändigtvis på en statsnivå eftersom strukturellt våld är relativt en potential, och en stat teoretiskt sett inte nödvändigtvis har potentialen att föda alla sina invånare.

stort sett har lämnats utan problematisering. Vi inriktar oss i hög utsträckning på att problematisera de mentala aspekterna av våldet, och gör så genom att studera kulturella och politiska orättvisor.¹⁸

En tredje viktig distinktion att göra är att vår studie är helt aktörsfri. Vi studerar *generella* nivåer av strukturellt våld i en stat snarare än det strukturella våld som drabbar en aktör av något slag. Att mäta en generell nivå av strukturellt våld kan framstå som föga användbart i ljuset av väpnade konflikter som ändå kommer att utkämpas av tydliga aktörer. Samtidigt anser vi att det är rimligt att dessa aktörer i somliga fall formas av sitt gemensamt upplevda förtryck såsom sker vid medvetandegörande i en klassisk konfliktskykel. Medvetandegörandet kan innebära att en gemensamt upplevd orättvisa leder till att en gruppering formas eller åtminstone stärker sin sammanhållning utifrån just den gemensamma upplevelsen (Miall et al 1999:17).

2.5 Våra operationaliseringar av strukturellt våld

Enligt definitionen är strukturellt våld den skillnad mellan potentiellt och faktiskt självförverkligande som orsakas av strukturer och alltså saknar tydligt subjekt (Galtung 1969:168). För att kvantifiera detta fenomen krävs därmed att vi kan fastställa såväl potentialen som verkligheten i sig. Det är givetvis mycket svårt att på ett säkert sätt fastställa en potential, och särskilt en så vagt definierad potential som den breda förståelse av förverkligande vi här talar om. Att ens söka approximera denna potential empiriskt är mycket svårt, då det helt och hållet beror av den normativa utgångspunkt som väljs.

Som visats är det möjligt att utgå från ett existerande exempel som Sverige som potential, liksom det är möjligt att använda sig av ett slags genomsnitt för världen sådan den i nuläget ter sig (Köhler & Alcock:1976). Båda dessa metoder är oanvändbara för vårt syfte då de bara mäter en potential på global skala. Vi är intresserade av strukturellt våld på en statsnivå, och måste därför så långt det är möjligt bortse från den relativa ojämlikheten stater emellan. Det innebär att vår potential måste vara relativ det egna landets resurser och möjligheter. Vi kan här applicera tankarna kring global potential på en statsnivå och ställs då inför ett val om en potential i form av genomsnitt eller en potential i form av en slags högsta tänkbara nivå. Vi intar en position där vi väljer att se potentialen ur ett optimistiskt ljus, och söker därmed förlägga den till en relativt hög nivå (ibid:344)¹⁹. Detta kan ses dels som ett normativt ställningstagande, och dels som

¹⁸ Skillnad kan sägas ligga i att tidigare studier framför allt har fokuserat på exploatering typ A och, i mindre utsträckning, exploatering typ B medan vi försöker problematisera exploatering tillsammans med segmentering och marginalisering/fragmentering (Jfr Tabell 1; Se också Galtung 1990:292).

¹⁹ Det innebär att vår potential normativt sett påminner om Sverige-modellen för Köhler & Alcock. Jfr Köhler & Alcock 1976: 344.

en praktisk anpassning till våra operationaliseringar. Vi ska gå in mer i detalj på våra operationaliseringar nedan, men kan redan nu konstatera att alla våra indikatorer för strukturellt våld utom den ekonomiska utgår från negativa friheter. Det viktiga är snarast att staten inte lägger sig i och därmed tillåter den individuella och kollektiva frihet som vi menar är viktig för uppfyllandet av grundläggande behov som mening och frihet (Galtung 1990:292-294). En operationalisering av en negativ frihet är per definition svår att kvantifiera utifrån något slags genomsnitt. Antingen har du denna frihet eller så är den på ett eller annat sätt begränsad. Ur det ljuset måste potentialen betraktas som mycket hög. Den ekonomiska variabeln är i praktiken en fråga om positiva rättigheter och särskiljer sig därmed. Samtidigt måste vi dock använda samma syn på potential i alla våra operationaliseringar för att dessa ska bli jämförbara. Vi väljer därmed att i enlighet med vårt normativa ställningstagande placera potentialen högt också för det totala måttet som innefattar ekonomisk rättvisa. Vi har delat upp strukturellt våld i tre delar (jfr Galtung 1990):

- Ekonomisk: Motsvarar exploateringsens båda typer.
- Kulturell: Motsvarar behovet av mening.
- Politisk: Motsvarar behovet av frihet.

Även om vårt syfte med denna uppsats är att göra en bredare kvantifiering av det strukturella våldet anser vi att de ekonomiska faktorerna är avgörande.²⁰ Vi har därför valt att vikta den ekonomiska delen högre än de båda andra. Den ekonomiska får ett värde mellan 1 och 4 medan den kulturella och den politiska ges värden mellan 0 och 3 vardera. Den högsta totala siffran är tio, vilket innebär ett samhälle där alla studerade kulturella och politiska friheter är fullständiga samtidigt som den ekonomiska orättvisan är liten²¹. I ett land som får ett på denna skala finns ingen av dessa rättigheter samtidigt som den ekonomiska orättvisan är mycket stor. Vi har valt att betrakta dessa värden enligt följande:

- 1-5 = Kraftigt strukturellt våld
- 6-8 Strukturellt våld
- 9-10 Strukturell fred

Strukturell fred innebär att inga sociala orättvisor förekommer. De länder som noterar 9 eller 10 på skalan benämns länder med strukturell fred²². Denna kategori kan ej utvidgas nedåt då vi endast kan tillåta mycket små grader av orättvisor innan det blir omöjligt att tala om strukturell fred. Nästföljande kategori, mellan 6

²⁰ Detta på grund av att ekonomisk rättvisa innefattar två behov, *överlevnad* och *välmående*. Överlevnad är enligt vår mening per definition det viktigaste eftersom det är en förutsättning för de andra behoven.

²¹ Då såväl den kulturella som den politiska är genomsnitt av flera indikatorer måste dessa avrundas för att passa in i skalan. Vi har valt att avrunda efter att ha adderat de båda till varandra för att minska den totala felmarginalen.

²² Givetvis menar vi ej med detta att inga sociala orättvisor förekommer, men med vår metod registreras få eller inga orättvisor.

och 8 på skalan, innefattar länder där omfattande orättvisor förekommer på ett eller flera plan. Här befinner sig det stora flertalet av världens länder. Den nedre gränsen sattes till 6 eftersom det innebär att ett land kan placera sig här även om en aspekt av det strukturella våldet ger bottenresultat om det landet når toppnoteringar på de andra aspekterna.²³ I stater med under 6 på skalan är det strukturella våldet påtagligt, och gör sig gällande tydligt i åtminstone två av aspekterna genom mycket låga noteringar.²⁴

2.6 Ekonomisk orättvisa

Det är mycket svårt att på en statsnivå operationalisera detta begrepp för alla länder med våra begränsade resurser eftersom vi då måste fastställa kostnader för välmående respektive överlevnad i varje land.²⁵ Vi har därmed tvingats till att göra en undermålig operationalisering av ekonomisk rättvisa. För att kringgå det resurskrävande arbetet att fastställa rimliga värden på levnadsomkostnader samt beräkna potential har vi valt att förenkla ekonomisk orättvisa till ekonomisk ojämlikhet. Det innebär att vår validitet är låg i detta exempel, men vår poäng med denna uppsats är snarare att påvisa en metod för kvantifiering av strukturellt våld än att på ett perfekt sätt genomföra samma kvantifiering varför vi valt att

²³ Det innebär att ett land med extremt ojämn ekonomisk fördelning ändå kan placeras i denna mitterkategorin om landet noterar värden nära max på kultur och politisk och vice versa.

²⁴ Inspiration till dessa kvantifieringar har fåtts från flera håll (jfr Ruhl 2005:72-79; Galtung 1969), bland annat från Mark Ruhls operationalisering och de facto kvantifiering av militär autonomi i relation till demokratiska processer. Vi har dock valt att använda oss av kvantitativa snarare än kvalitativa mått då vår studie är av komparativ karaktär till skillnad från Ruhls fallstudie.

²⁵ Om tid och resurser fanns skulle den ekonomiska delen av strukturellt våld enligt vår mening kunna uttryckas enligt följande:

$E = K1(p1-n1) + K2(p2-n2)$ Den första delen motsvarar exploatering A medan den andra delen motsvarar B. P är potentialen, dvs vad landet har råd med, och bör vara lika med populationen för del ett eftersom inga länder kan anses vara så fattiga att folk måste dö. N är antalet personer som lever på nivån i verkligheten medan K är en konstant för att kunna vika de båda typerna av exploatering mot varandra. För att kunna genomföra den typen av operationalisering skulle vi behöva siffror för antalet fattiga (andra delen av funktionen, motsvarande behovet av välmående) och extremt fattiga (första delen av funktionen, motsvarande behovet av överlevnad) i landet relativt landets kostnadsnivå. Siffror om fattigdom publiceras av FN, men utgår då från ett globalt mått på fattigdom definierat som max 2 US\$/dag respektive extrem fattigdom på max 1 US\$/dag. Dessa mått är värdelösa på en statsnivå då det t ex i Sverige är fullständigt omöjligt att överleva ens på dubbla fattigdomsgränsen medan det i andra länder är möjligt att överleva på betydligt lägre nivåer. Givetvis finns de siffror vi eftersträvar att tillgå för en stor andel av världens länder, såsom visas i vår analys angående exemplet Palestina, men det skulle vara oerhört resurskrävande att söka reda på denna information för alla världens länder. Den information som finns är heller ej definierad utifrån en global standard och skulle därmed ej kunna användas utan problematisering. Varje land avgör ju själv vilka nivåer som anses vara rimliga, och att relatera alla dessa olika metoder för att fastställa nivåerna till varandra skulle göra arbetet oerhört komplicerat. Landets potential skulle däremot enkelt kunna beräknas utifrån BNP när väl värdena för levnadsomkostnader fastställts och värden för konstanterna bestämts normativt. Det skulle krävas en hel del räknande för vart och ett av världens länder, men om p1 sätts till populationen, vilket vi anser vara rimligt, blir det en enkel förstgradsekvation. Det totala arbetet för att fastställa potential och verklighet i världens alla länder är hur som helst långt större än vad vi inom ramarna för denna uppsats haft möjlighet till.

acceptera en låg validitet. Vi valde ett av två dåliga alternativ, ojämlikheten och potentialen, framför det andra, fattigdomen och verkligheten.²⁶

Ett standardmått när man pratar om ekonomisk ojämlikhet är BNP/capita relativt andra länders BNP/capita. På ett globalt plan är det väldigt användbart, men för en jämförelse på statsnivå blir det fullständigt oanvändbart. På en statsnivå är det uppenbara måttet relationen mellan de rikaste och de fattigaste vilket vi också valt att använda.²⁷

Vi har indelat våra undersökningsobjekt i fyra grupper avseende den ekonomiska ojämlikheten, och måttet är därmed relativt en global skala. Även detta är problematiskt utifrån vår teoretiska utgångspunkt, men vi har funnit oss nödgade att göra denna förenkling.²⁸ Då vår undersökningsperiod är 90-talet har vi valt att använda oss av ett genomsnittsmått för åren 1980 till 1994. Vi inser att det är problematiskt med tanke på att flera av de konflikter vi studerar bryter ut innan 1994 vilket lämnar rum för ytterligare tvivel angående måttets validitet. Samtidigt tenderar denna typ av mått att vara stabila över tid, och risken för stora skillnader gällande det framstår som godtagbar.²⁹

2.7 Kulturell orättvisa

Som indikatorer för den kulturellt baserade delen av vårt mått på strukturellt våld har vi valt följande:

- Rätten att publicera och utbilda på etniskt språk
- Rätten att praktisera valfri religion
- Frihet för oberoende radio och tv

En variabel inriktar sig därmed mot språk, en mot religion och en handlar om reell möjlighet för att uttrycka såväl språk och religion som andra aspekter av kultur i dagens mediabundna värld. För att mäta kulturella faktorer av strukturellt våld framstår det för oss som självklart att såväl språk som religion måste finnas

²⁶ Att förenkla ekonomisk orättvisa till ekonomisk ojämlikhet är otillfredsställande då det innebär att potential är det enda som får betydelse. Alternativet hade varit att använda sig av fattigdomsnivåer globalt sett vilket skulle innebära att potentialen skulle bli betydelselös. Vi valde att fokusera på potentialen. Om det andra alternativet hade valts skulle det innebära att alla fattiga länder skulle betraktas som extremt orättvisa ur ekonomisk synvinkel medan alla rika länder skulle ha betraktats som rättvisa. Jämlikhet är för oss en viktigare delmängd av rättvisa än tillfredsställande av behov är varför vi valde det första alternativet.

²⁷ Relationen mellan rika och fattiga uttrycks här genom relationen i inkomst mellan de 20% rikaste och de 20% fattigaste.

²⁸ Att måttet är relativt en global skala är också det illa. Alternativet hade varit att göra egna kategoriseringar, men vi ansåg oss inte besitta den nationalekonomiska kunskap som krävs för detta.

²⁹ Kategoriseringen av den ekonomiska ojämlikheten har i praktiken inneburit att länder med under 5.0 tilldelats en 4, länder med mellan 5.0 och 7.1 har tilldelats en trea medan 7.2 – 12.3 gett en tvåa och allt över 12.3 en etta. Detta genom att fyra ungefär lika stora kategorier för ekonomisk rättvisa skapats, där alltså den fjärdedelen med minst orättvisa fått en 4 osv.

representerade. Det är två av de mest framträdande aspekterna på kultur, och dessutom två aspekter som inverkar på det dagliga livet för människor världen över. Den tredje variabeln, oberoende radio och tv, kan vid en första anblick verka mindre motiverad. I relation till den behovsbaserade synen på våld som vi utgått från i vår teoretiska framställning är det dock högst relevant (se Tabell 1). Det handlar om att känna samhörighet och att hitta mening. För att detta ska kunna göras är det mycket viktigt att kommunikation kan ta plats. Information måste kunna färdas såväl ut som in, och i dagens samhälle är radio och tv de två viktigaste informationskanalerna globalt sett³⁰. För var och en av dessa variabler fås ett värde mellan 0 och 3, och det totala värdet för vår kulturella indikator är genomsnittet för dessa tre.

2.8 Politisk orättvisa

Som indikatorer för den politiskt baserade delen av vårt mått på strukturellt våld har vi valt följande:

- Rätten till fredlig samvaro och möten
- Lära ut idéer och ta emot information
- Fredlig politisk opposition

Som synes har vi här tagit sikte på väldigt grundläggande rättigheter för att möjliggöra politisk organisering. Det är rättigheter som motverkar marginalisering och fragmentering vilket är just vad denna del av det strukturella våldet handlar om. Om rätten att mötas kränks blir i praktiken all politisk organisering svår och/eller riskfylld. Detsamma gäller rätten att sprida och ta emot information som vi därför än en gång väljer att betona. Där vi under kultur tog upp rätten att utbilda på etniskt språk, formen för informationen, flyttar vi här fokus till innehållet i informationen. Dessa två rättigheter är intimt kopplade till varandra även om de här fördelats till två olika områden. Också rätten till oberoende radio och tv är relaterad till information, men i den rätten ligger en implicit tanke om ett kollektiv vilket är anledningen till att den placerades under kulturell rättighet snarare än politisk. Varje individ måste ha rätten att sprida och ta emot information, men varje individ kommer knappast att komma på tal för att driva en tv-station. Den tredje indikatorn, fredlig politisk opposition, går lite längre än den mötesrätt som är vår första indikator. Vi valde just denna indikator utifrån ett normativt ställningstagande för demokrati. Vi anser att demokrati är en förutsättning för att uppnå strukturell fred, och ville därför ha med en variabel som tydligt inriktar sig mot just demokratiska principer sådana de yttrar sig i världen. Fredlig politisk opposition är meningslöst att över huvud taget diskutera i länder som inte

³⁰ Internet är mycket viktigt, men endast för en liten, privilegierad samhällsklass globalt sett. Radio tappar i vikt relativt tv, men i fattigare samhällen har fortfarande radio en framträdande roll.

praktiserar någon form av demokrati då hela tanken med en politisk opposition förutsätter någon form av demokratisk organisering. Liksom när det gäller kultur ger dessa tre variabler ett värde mellan 0 och 3 vardera och genomsnittet av de tre representerar den politiska aspekten av det strukturella våldet

3 Analys

I denna del av vår uppsats behandlar vi relationen mellan vårt mått på strukturellt våld och eventuella utbrott av inbördeskrig samt andra intressanta fynd som uppkommit i undersökningen. De huvudsakliga fynd som gjorts är följande:

- Merparten av de undersökta länderna (ca 75%) har mellan 5 och 8 på skalan
- Värdena 9 och 10 påträffas ej i länder där inbördeskrig utbrutit
- Stor ekonomisk orättvisa är ej en faktor som ökar risken för inbördeskrig
- Stater där inbördeskrig utbrutit tenderar att ha mycket lägre värden på politiska och kulturella aspekter än andra länder
- Det är viktigt att också studera vilken riktning utvecklingen rör sig gällande strukturellt våld, att bara studera tillståndet är otillräcklig.

Efter denna inledning fortsätter detta kapitel med en kort genomgång av grundläggande statistik. Därefter går vi in på själva analysen där statistik och teori kompletteras med enklare fallstudier av intressanta fall. Hela detta kapitel läses med fördel tillsammans med tabeller som bilagts.

3.1 Statistiken talar

Av de 65 undersökta länderna placerade sig 47 mellan fem och åtta på skalan, och har därmed moderat låga till moderat höga nivåer av strukturellt våld (Tabell 5). En majoritet av världens länder är en god bit ifrån strukturell fred högst upp på skalan, men samtidigt långt ifrån totala nivåer av strukturellt våld längst ner på skalan. Fyra länder placerar sig under 5 medan fjorton länder får över 8. De länder som har fått lägst värden är Kina, Vietnam, Kenya och Sydafrika. I fallen Kina och Vietnam beror det låga värdet på dåliga poäng på kulturella och politiska indikatorer, medan den ekonomiska orättvisan är relativt låg. I fallen Kenya och Sydafrika är den ekonomiska orättvisan stor, medan de politiska och kulturella indikatorerna är på en något bättre nivå. Inget av dessa fyra länder har haft utbrott av inbördeskrig under den undersökta perioden.

De fjorton länder som noterar höga värden på skalan är framför allt västerländska demokratier med hög grad av utveckling såsom Sverige och Kanada, men innefattar också mer oväntade länder som Ungern, Polen, Bulgarien och Bangladesh.

Samtliga länder där konflikt utbrutit ligger mellan fem och åtta. Det kan framstå som förvånande att det i denna grupp ej finns lägre noteringar, men kan möjligen förklaras av att den undersökta gruppen är så liten. Konfliktländerna fördelar sig jämnt mellan noteringarna 5,6,7 och 8. I de länder där konflikt ej utbrutit finns hela spektrat av resultat representerat från bottennoteringen 3 till toppnoteringen 10. Den större spridningen framstår som rimlig då antalet fall här är mer än tre gånger så stort. Strukturellt våld av mindre extrem karaktär, mellan 6 och 8, är vanligare i länder där väpnad konflikt utbrutit än i länder där ingen väpnad konflikt utbrutit. Genomsnittet för det strukturella våldet är 6.5 för länder med konflikt och 7.2 för länder utan konflikt.

3.2 Uppstår konflikt som resultat av strukturellt våld?

Vi hade förväntat oss att denna fråga skulle besvaras med ett ja, även om detta jakande svar potentiellt skulle kunna vara baserat på ett svagt samband. Undersökningen visar dock att svaret på frågan är nej. Inget resultat som antyder att risken för utbrott av inbördeskrig ökar vid höga nivåer av strukturellt våld föreligger. Däremot verkar det som att risken för utbrott av inbördeskrig minskar betydligt i fall där strukturell fred råder. Det är inte en större risk för inbördeskrig i länder med väldigt höga nivåer av strukturellt våld såsom Kina eller Indonesien än i länder med relativt låga nivåer av strukturellt våld som Filippinerna eller USA. Däremot visar undersökningen att risken för inbördeskrig är obefintlig i länder med strukturell fred som Sverige eller Bangladesh. Inget land med utbrott av inbördeskrig under den undersökta perioden har haft ett högre värde än 8 (Tabell 5).

Bland länderna med konflikt uppnår såväl Israel som Filippinerna 7.67 om vi bortser från avrundningen medan Nepal når den högsta noteringen på 8.0. Det gör att det inte är helt orimligt att spekulera i om det på denna skala finns en brytpunkt någonstans kring åtta efter vilken risken för inbördeskrig minskar betydligt. Att de lägsta värdena påträffas i länder som ej haft inbördeskrig kan även om frekvensen är mycket låg ge slutsatsen att *strukturellt våld ej leder till inbördeskrig, men strukturell fred motverkar inbördeskrig*.

3.3 Vilka aspekter har högst signifikans?

Vi har indelat strukturellt våld i en ekonomisk, en kulturell och en politisk del. Dessa tre ger helt olika samband i relation till konfliktutbrott, och bidrar därmed till slutresultatet på olika sätt.

En första observation som här kan göras är att vår ekonomiska variabel, från 1-4 med hög grad av orättvisa³¹ som låga värden, visar helt andra resultat än vi förväntat oss (Tabell 3&6). Vår hypotes var att mycket orättvisa skulle innebära ökade incentiv att ta till vapen. Det samband som föreligger visar istället det motsatta även om sambandet är relativt svagt. 64.3% av länderna där konflikt utbrutit placerar sig på den övre halvan av ekonomisk jämlikhet och genomsnittet är 2.7 för konfliktländer samt 2.4 för övriga. Skillnaden är störst i mitten på spektrat. Länder med konflikt tenderar att ej ha relativt låg ekonomisk rättvisa, men däremot gärna relativt hög sådan³². Generellt återfinns de lägsta nivåerna av ekonomisk rättvisa i Afrika söder om Sahara samt i Latinamerika medan en majoritet av toppnoteringarna återfinns i Europa och Asien (Tabell 10). Ett visst samband finns också mellan länders rikedom och den ekonomiska fördelningen, där rikare länder tenderar att ha en jämnare fördelning än fattiga, förutom i vissa fall där ett socialistiskt/kommunistiskt styre återfinns. Att lite ekonomisk rättvisa verkar minska risken för inbördeskrig är ett intressant fenomen, men är inte något vi har en tillfredsställande förklaring till. En given möjlighet är givetvis att det är ett resultat av den låga validiteten i operationaliseringen. Det kommer att diskuteras mer nedan.

Om vi eliminerar den ekonomiska faktorn blir sambandet mellan de undersökta faktorerna och utbrott av inbördeskrig tydligare (Tabell 7). Den politiska och kulturella orättvisan verkar ha större betydelse för huruvida konflikt utbryter eller ej. Genomsnittet för dessa aspekter är för konfliktländer 3.8 medan genomsnittet för länder utan konflikt är 4.7 (skalan 0-6). Det är en signifikant skillnad som talar för att detta är av betydelse för våldsutbrott. Bottennoteringarna är mycket vanligare i länder där konflikt utbrutit. En etta på skalan nås av 7% av konfliktländerna mot 4% för länder utan konflikt. En tvåa på skalan noteras av 14% av konfliktländerna men endast 4% av övriga länder.³³ Sett endast till procentuell fördelning framstår det alltså som mycket tydligt att kulturell och politisk orättvisa kan öka risken för inbördeskrig. Detta samband är dock svagt rent statistiskt då antalet fall är så litet. Totalt sett placerar sig 42% av länderna med konflikt på den nedre delen av skalan medan endast 23% av länderna utan konflikt gör det. Det verkar därmed finnas ett relativt tydligt samband mellan kulturell och politisk rättvisa och risken för utbrott av inbördeskrig.

Nästan hälften av de länder där inbördeskrig ej har utbrutit noterar högsta värdet på politiska och kulturella aspekter av strukturell fred, men denna notering nås också av två länder där konflikt utbrutit, Venezuela och Filippinerna. Det innebär att kulturella och politiska faktorer uppvisar ett helt annat samband än det

³¹ Trots att vi teoretiskt sett vill mäta ekonomisk orättvisa har vi i praktiken endast mätt ojämlikhet. Vi väljer trots det att använda begreppet orättvisa här i enlighet med vår teori. Se rubriken "ekonomisk orättvisa" för utförligare resonemang.

³² Endast 14% av konfliktländerna fick värdet 2 på skalan medan 35% fick värdet 3.

³³ Detta är statistiskt osäkra uppgifter på grund av det låga antalet fall. Ett land motsvarar för konfliktländerna 7%, varför det i praktiken är tre konfliktländer vi talar om här. Länderna är Indonesien med ett respektive Rwanda och Uganda med två. Motsvarande för länder utan konflikt är två länder med ett, Kina och Vietnam, samt två länder med två, Kenya och Tanzania. Se tabell.

samlade måttet för strukturellt våld. Vårt samlade mått gav vid handen att konflikt ej utbryter i länder med toppnoteringar för strukturell fred medan inget annat samband framkom. Då den ekonomiska faktorn borträknas finner vi ovan nämnda två länder med konflikt i gruppen med toppnotering på kvarvarande indikatorer. Det verkar som att *risken för inbördeskrig ökar när politiska och kulturella orättvisor ökar, men det finns inte någon övre gräns där inbördeskrig helt kan uteslutas.*

För kulturell rättvisa ensamt noterar ungefär lika stor andel konfliktländer som länder utan konflikt mittenvärden (2 på skala 0-3) (Tabell 8). Den stora skillnaden är istället att andelen länder med toppvärden är mycket lägre för konfliktländer medan bottennoteringarna är vanligare. En femtedel av konfliktländerna uppvisar en etta på skalan vilket endast 4% av resterande länder gör medan en tredjedel på skalan nås av 35% konfliktländer men hälften av övriga. Det ger intrycket att kulturella orättvisor har betydelse. Mer kulturella orättvisor ökar risken för inbördeskrig, även om dessa kan utbryta såväl i länder utan kulturella orättvisor som i länder med detsamma. Genomsnittet är ca 2.0 i konfliktländer respektive 2.5 i länder utan konfliktutbrott, motsvarande en 25% högre notering i länder utan konflikt.

För politisk rättvisa ensamt noterar mer än hälften av länderna utan konflikt höga värden (3 på skala 0-3) (Tabell 9). För länder med konflikt är denna andel endast 14%, medan mittenvärden (2) noteras av mer än hälften. För de låga noteringarna (<2) finns inga tydliga variationer mellan de båda grupperna. Det skulle kunna tolkas som att risken för inbördeskrig ökar omedelbart när små inskränkningar i politisk rättvisa görs, medan ytterligare förändringar inte gör någon skillnad. Total frihet eller inte är det som har betydelse. Genomsnittet är 1.8 för konfliktländer respektive 2.3 för länder utan konflikt. Procentuellt motsvarar det cirka 28%, och den genomsnittliga signifikansen är därmed ungefär likvärdig med den som framstår för den kulturella rättvisan.

Det framstår därmed som tydligt att de kulturella och politiska aspekterna av det strukturella våldet har högst förklaringskraft om vi söker ett generellt samband mellan strukturer och utbrott av inbördeskrig. Den ekonomiska aspekten visar att konflikter är som vanligast i länder med relativt hög ekonomisk jämlikhet och mindre vanliga i länder med relativt låg ekonomisk jämlikhet. Den kulturella aspekten uppvisar ett tydligt samband mellan brist på kulturella rättigheter och utbrott av konflikt. Den politiska aspekten visar att många länder där konflikt utbrutit haft relativt höga noteringar, men få har haft mycket höga noteringar. Totalt sett tar de tre variablerna i många avseenden ut varandra. Som redan nämnts är det enda kvarstående sambandet när de tre kombineras att inbördeskrig ej bryter ut i länder präglade av strukturell fred. Intressant är dock att det sambandet ej framstår lika tydligt om vi bortser från ekonomin. Utan den ekonomiska variabeln kan vi inte entydigt säga att konflikt ej bryter ut i länder

med låg förekomst av strukturellt våld. Alla indikatorerna är därmed signifikanta för slutresultatet.³⁴

3.4 Länder med konflikt

Varför finns det konflikt i Filippinerna, Israel, Nepal och Venezuela samtidigt som dessa noterar låga nivåer av strukturellt våld, och faktiskt är relativt nära beteckningen strukturell fred?

Israel befinner sig i konflikt med Palestinier över landområden som ej otvetydigt tillhör Israel (Lindholm-Schulz 2002:19). Denna externa konflikt internaliseras i landet eftersom många palestinier lever i Israel som israeliska medborgare eller med permanent uppehållstillstånd. Ur denna undersöknings perspektiv är därmed fallet Israel tveksamt att använda då det huvudsakliga skälet till konflikten är av semiextern karaktär. Det gör att uppdelningen mellan själva staten Israel och andra av staten kontrollerade territorier ger en missvisande bild av det strukturella våld som enligt vår mening torde vara orsaken till konfliktutbrottet. Om allt det av Israel kontrollerade territoriet³⁵ och dess invånare hade beaktats snarare än bara just staten Israel skulle värdena för landet på skalan över strukturell fred falla betänkligt.

För en palestinier på ockuperat område är det i allra högsta grad tveksamt om det går att hävda att rätten till fredlig politisk opposition ej på något sätt är inskränkt. Detsamma gäller de andra politiska variablerna. För kulturella indikatorer är det rimligt att Israels toppnoteringar på rätten att praktisera valfri religion samt rätten att utbilda på valfritt språk skulle kunna ifrågasättas om palestinier på ockuperade områden räknas in (B'Tselem 1998)³⁶. Detsamma gäller

³⁴ Utan den politiska aspekten blir resultatet att konflikt ej utbryter i länder utan strukturellt våld (7 på en skala från 1-7), men att konflikter är vanligare i länder med relativt höga nivåer (5-6 på en skala från 1-7) av strukturellt våld jämfört med länder med låga nivåer av strukturellt våld (under 5 på skala från 1-7). Om vi istället skulle bortse från den kulturella aspekten får vi ett resultat som påminner mycket om det sammanlagda resultatet, men med något fler länder på den övre delen av skalan (5-6 på en skala från 1-7). Sammanfattningsvis kan vi alltså säga att alla tre aspekterna av strukturellt våld är signifikanta på olika sätt. Mest intressant är kanske att vi utan den ekonomiska aspekten ej kan säga att en mycket hög grad av rättvisa utesluter krig vilket är den huvudsakliga slutsatsen för undersökningen i sin helhet.

³⁵ Delar av de ockuperade områdena har sedan Osloavtalet haft självstyre, även om det är ett begränsat självstyre. Israel har behållit rätten att ingripa var som helst på självstyrda områden och kontrollerar också gränser, vägar och kommunikationer vilket innebär en de facto kontroll av migration, handel och mycket annat. Att genomföra denna diskussion separat för olika delar av territorierna är möjligt, men vi har valt att förenkla resonemanget något och betrakta den kontroll Israel ändå utövar som en de facto kontroll över territoriet. Jfr Lindholm-Schulz 2002: 79-80, 162

³⁶ Notera att denna rapport av den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem skrevs innan återockupationen av självstyrande områden. Trots den kraftigt förvärrade situationen sedan dess skrev organisationen redan då angående de mänskliga rättigheterna: "This issue is dedicated to the 50th anniversary of the Universal Declaration. There are 30 articles in the Declaration, some of them declarative, most of them practical. Apart, perhaps, from the article prohibiting slavery, the State of Israel violates each and every one of

också för den ekonomiska orättvisan. Med palestinier på ockuperade områden med i beräkningarna skulle Israel vara att betrakta som mycket mer orättvist än landets nuvarande höga notering på 3 av 4. Mellan 61 och 72% av palestinska familjer på ockuperade områden lever under fattigdomsgränsen, och får därmed sitt behov av välmående kränkt. Cirka 16% lever i extrem fattigdom och får därmed sitt behov av överlevnad kränkt (Palestinian Central Bureau of Statistics 2004:12-15). Det går givetvis ej att lasta den israeliska staten för alla problem på ockuperade områden då relativt stor autonomi råder. Om detta skulle göras är det dock ej orimligt att anta att Israel inklusive ockuperade territorier skulle få under två på kultur (nuvarande 2.67), runt ett på politik (2.0) samt maximalt två på ekonomi (3) och en totalsumma på maximalt 5 vilket placerar landet på den lägre delen av skalan. Om alltså Israel definieras som hela det territorium och befolkning som staten Israel helt eller delvis kontrollerar finner vi att sambandet mellan strukturellt våld och konflikt inte motsägs av detta fall.

Lika enkelt är det inte att förklara de båda andra länderna. Nepal noteras i undersökningen för högsta möjliga värde på ekonomisk rättvisa och cirka 2 av 3 på kulturell och politisk rättvisa. Samtidigt är det ett av världens fattigaste länder där nästan halva befolkningen lever i fattigdom (Hællquist NE; Nordlöf-Lagerkranz 2001).³⁷ Den ekonomiska rättvisan har försämrats under 90-talet. De rika har relativt fattiga blivit nästan 50% rikare och landets tidigare fyra skulle därmed försämrats till en trea vid en mätning 1997 (Tabell 3).³⁸ Om en mer korrekt operationalisering av den ekonomiska rättvisan hade utförts skulle landet ha fått ett lägre värde. Att nästan hälften av befolkningen definieras som fattig innebär att det ekonomiska strukturella våldet måste vara väldigt högt även relativt landets små resurser (Galtung 1990:292-294; Fotnot 25). Troligen skulle landet notera en etta eller möjligen en tvåa i det fallet. Att landet noterar höga värden för politisk och kulturell rättvisa är inte orimligt med tanke på att landet 1990 antog en ny författning som kraftigt utökade rättighetspektrat i landet (Hællquist NE). Trots det utropade det nepalesiska kommunistpartiet 1996 ett krig mot staten (Singh et al 2005:1; Stevensson 2001). Det berodde på en besvikelse över att resultat inte materialiserades och att ojämlikheten i samhället snarare cementerades än förändrades efter författningens antagande (Stevensson 2001). Förväntningarna infriades därmed ej, och ett inbördeskrig bröt också ut.

Filippinerna noteras för en relativt låg grad av ekonomisk rättvisa, två av fyra, men når toppvärden för såväl kulturell som politisk rättvisa. På samma sätt som i Nepal har den ekonomiska rättvisan minskat under 90-talet då de rika blivit cirka

the Declaration's provisions in its behavior toward the Palestinians in the Occupied Territories." (B'Tselem 1998: 2).

³⁷ Enligt en annan källa lever 82% under FN:s fattigdomsgräns om 2 dollar per dag. (Singh et al 2005: 2)

³⁸ Landet uppvisar fortfarande en relativt jämn resursfördelning globalt sett. Nationalencyklopedin är dock av en annan mening: "Inkomstklyftorna är stora; 10 % av befolkningen står för 47 % av de totala inkomsterna, medan den fattigaste delen står för endast 4,6 %." (Hællquist NE). Att 10% uppnår 10 ggr så stora resurser kan t ex jämföras med att det stora flertalet länder i Latinamerika uppvisar högre siffror för de högsta 20% (Se Tabell).

30% rikare i förhållande till de fattiga (Tabell 3). Filippinerna var en diktatur fram till 1986 och fick sin nuvarande konstitution 1987. Det finns tydliga tecken på att fri- och rättigheter mer och mer inskränktes under början av 90-talet. Det strukturella våldet uppvisar därmed i Filippinerna en sjunkande tendens, även om trenden inte varit helt klar med vissa perioder då situationen förbättrats (Nørlund NE). Fallen Nepal och Filippinerna är därmed svårbedömda. Situationen i länderna förvärrades under början av 90-talet, men viktigare än det förvärrade tillståndet torde nog ouppfyllda förväntningar och låg tro till framtida förbättringar ha varit.

Ett annat intressant fall är Venezuela. Landet noteras för fullständig respekt för undersökta fri- och rättigheter med maxvärden för såväl kulturell som politisk rättvisa. Landets totala siffra dras ned av den stora ekonomiska orättvisan där de rikaste är 16 gånger så rika som de fattigaste vilket ger det lägsta värdet, en etta (Tabell 3). Det innebär att landet trots sin perfekta kulturella och politiska rättvisa ändå bara noteras för sju av tio på skalan för strukturellt våld (Tabell 2). Landet är därmed långt ifrån strukturell fred, men placerar sig högt upp bland världens länder totalt sett. Ändå utbröt ett inbördeskrig i landet under mätperioden. Faktum är att Venezuela sedan slutet av 80-talet varit mycket instabilt med uppror och protester mot myndigheter och hårda åtgärder mot dessa från statens sida (Buxton 2005:336)³⁹. Missnöjet mot staten grundade sig framför allt i att de två stora partierna som under fyra årtionden totalt dominerat den politiska scenen sågs som korrupta och odemokratiska. Stort missnöje fanns med det politiska systemets statiska karaktär där det framstod som omöjligt för andra partier än de två stora att nå framgångar. Den utbredda korruptionen, valfusket och sammanblandandet av parti med stat gjorde systemet trögt och väckte missnöje. Missnöjet slogs ofta ned med våldsamma metoder i motsättning till fri- och rättigheter (Buxton 2005:334-335).⁴⁰ Att orättvisor alltså ändå existerade framstår som relativt tydligt, och det är därmed kanske inte så konstigt att inbördeskrig blev resultatet. Utifrån detta kan flera slutsatser dras. Den första är att plötsliga förändringar kan ta plats även i den stabila process som strukturellt våld normalt sett utgör. Över en natt kan fri- och rättigheter som tas för givna försvinna, och därmed betänkligt öka det strukturella våldet. Den våldsamma reaktion som präglade statens svar på protester gör också att frågetecknen kan resas kring huruvida mätningen av fri- och rättigheter av Charles Humana verkligen är korrekt. Hur kan Venezuela anses ha en fullständigt obegränsad mötesrätt och en fullständigt obegränsad rätt till fredlig opposition när hundratals människor dödats vid demonstrationer och protester bara ett år innan mätningen? Fallet Venezuela väcker flera frågor, men ger oss också en fingervisning om en viktig aspekt för att förklara inbördeskrigs utbrott som inte

³⁹ Instabilitet uttryckt som missnöje med det statiska politiska systemet har givetvis funnits i Venezuela även innan 80-talet. På 80-talet inleddes dock den våg av missnöje som kom att präglade 90-talet. Se Wickham-Crowley 1992: 17, 166-169

⁴⁰ I februari 1989 dödades flera hundra i fredliga protester, och till slut suspenderades till och med fri- och rättigheter som garanterades i konstitutionen. I praktiken innebär det att Venezuela måste betraktas som mycket instabilt gällande politisk och kulturell rättvisa (Buxton 2005: 333-335).

täcks av vår metod, men som redan anats i fallen Nepal och Filippinerna. En förändring är viktig, och när ett lands utvecklas mot allt högre nivåer av strukturellt våld blir den relativa skillnaden viktig även om den absoluta orättvisan fortfarande inte är så stor (Wallensteen 2002:40-41).

Ett fall som i mångt och mycket verkar stärka de generella fynden är konfliktlandet Rwanda.⁴¹ Landet uppvisar en mycket hög grad av ekonomisk rättvisa, där man placerar sig i den absoluta världstoppen.⁴² Ändå står det klart att det i Rwanda fanns en överklass med gigantiska resurser och mycket makt samtidigt som det stora flertalet levde relativt fattigt (Gourevitch 2000:80-81). Att landet trots allt uppvisar en så hög grad av ekonomisk rättvisa kan bero på att överklassen var mycket liten, eller möjligen att den relativt det övriga samhället inte var så rik trots allt. Något entydigt svar på detta finns inte, men ett frågetecken kan vara värt att notera kring den ekonomiska rättvisan i landet. Samtidigt uppvisar landet låga värden för såväl kulturell som politisk rättvisa med 1.33 respektive 1.0 (Tabell 2). Det stämmer perfekt in på den allmänna bilden som visar att ekonomisk orättvisa inte ger något samband med konfliktutbrott medan kulturell och politisk orättvisa visar tydliga samband gällande detsamma. Sammanfattningsvis ser vi att konfliktutbrott verkar ha ett tydligt samband med försämringar av nivåer för strukturellt våld och inte bara med absoluta nivåer.

3.5 Länder utan konflikt

Ett fall där inget inbördeskrig utbröt under den undersökta perioden trots mycket höga nivåer av strukturellt våld är Sydafrika. Landet noterar en 4 på skalan för strukturellt våld, och endast Kenya noterar ett sämre resultat. Detta trots att Sydafrika är ett av de rikaste och mäktigaste länderna i Afrika. Varför utbröt då inget inbördeskrig i Sydafrika under 90-talet?

Förklaringen till det har knappast med förändrad ekonomisk rättvisa att göra. Den ekonomiska orättvisan ökade under tidsperioden.⁴³ Det kan tolkas som ytterligare ett incentiv för konflikt, ett steg närmare ett revolutionary gap (Wallensteen 2002:40-41). Förklaringen till att konflikt trots allt ej utbröt torde istället ligga i de kraftigt förbättrade villkoren för den svarta majoriteten i landet under tidsperioden. Det föreligger knappast något tvivel om att situationen för kulturell och politisk rättvisa förbättrades kraftigt under 90-talet (Steenkamp 1995:125-126). Sydafrika skulle vid en mätning för 2000-talet inte längre placera

⁴¹ Den registrerade konflikten utbröt 1990 och varade till 1994 då den kulminerade i ett ohyggligt folkmord (Gourevitch 2000: 82-84, 29-31)

⁴² Före länder som t ex Sverige som är välkända för små inkomstskillnader.

⁴³ De 20% rikaste i Sydafrika blev från 1987 till 1997 faktiskt ännu rikare i förhållande till de fattigaste (Tabell)

sig längst ner på listan. Rimligen föreligger relativt få inskränkningar på de politiska och kulturella aspekterna av rättvisa idag (Hunter-Gault 2000). Landet uppvisar fortfarande kraftiga strukturella problem, men kan mycket väl ha tagit sig ur kategorin av länder med mycket höga nivåer av strukturellt våld och placerat sig i mellanskiktet med en siffra på ungefär 6. Detta stärker iakttagelsen från fallet Venezuela. Det räcker inte att endast studera de nivåer av strukturellt våld som föreligger. Vi måste också studera förändringen, den riktning som landet rör sig i⁴⁴. Ett land där tillståndet sakta men säkert förbättras och där tilltron till framtiden är stor kan trots mycket höga nivåer av strukturellt våld präglas av en relativt liten risk för inbördeskrig.

Två liknande exempel är Kina och Vietnam som också uppvisar mycket höga nivåer av strukturellt våld, 4 på skalan, utan att något inbördeskrig utbrutit under mätperioden. Länderna uppvisar en relativt hög grad av ekonomisk rättvisa, 3 av 4, men låga värden för kulturell rättvisa och sämsta möjliga för politisk rättvisa. På samma sätt som Sydafrika uppvisar dock såväl Vietnam som Kina klara framsteg. Sedan undersökningens data insamlades 1990 har länderna sakta men säkert rört sig i en riktning där politiska rättigheter stärkts. Gällande typiskt politiska eller medborgerliga rättigheter är Kina än idag långt ifrån något ideal, men att landet rör sig i rätt riktning torde få betvivla. Landet har sedan lågvattenmärket med massakern på himmelska fridens torg genomgått stora förändringar. Numera är kritik mot staten och ett visst mått av allmän åsiktsfrihet inte längre otänkbara, även om det är en lång väg att gå innan situationen är tillfredställande (Duranti 1998; Elliott 2005). En liknande utveckling har också följt i Vietnam i fotspåren av en öppning mot den globala marknadsekonomin, och landet är att beteckna som klart friare idag än det var 1990 (Volkman 2005: 29-30). Den ekonomiska orättvisan i länderna har inte ändrats mycket. I Vietnam är den oförändrad för 1997 medan den i Kina har ökat något under mätperioden (Tabell 3). Kina passerar för 1997 precis gränsen till en försämring från tre till två. Samtidigt torde framför allt politiska, men också kulturella rättigheter ha ökat. Såväl Kina som Vietnam noterar troligen idag strax över tre av sex för kulturell och politisk rättvisa tillsammans. Det innebär att Kina med sin försämrade ekonomiska rättvisa noterar cirka fem på skalan för strukturellt våld medan Vietnam torde uppnå cirka sex. Båda länderna uppvisar därmed förbättringar vilket kan vara en anledning till stabilitet i landen. Förändringen för Kina gällande ekonomisk rättvisa har i praktiken inte rört sig särskilt mycket.⁴⁵ Att en liten förändring ger en hel poängs utslag i mätningen och därmed till större delen tar ut de mycket påtagliga förbättringarna gällande fri- och rättigheter belyser en annan problematisk aspekt på vår metod. En så grov indexering som blir fallet vid

⁴⁴ I fallet Sydafrika hade ju ett inbördeskrig länge rasat. När detta tonades ner och politiska framgångar uppnåddes minskade risken för inbördeskrig. Trots att vår mätning tog plats efter att denna process inletts hade merparten av förbättringarna ännu ej materialiserat sig. Vad som däremot hade materialiserat sig var en tro på framtiden, och en känsla av att landet var på väg i rätt riktning. Jfr Steenkamp 1995

⁴⁵ De 20% rikaste var 1997 åtta gånger så rika som de 20% fattigaste till skillnad från 1987s notering på strax över sju, ökningen är därmed på cirka 10%. Se Tabell.

beräkning av heltal mellan ett och tio innebär helt enkelt att små förändringar i verkligheten kan innebära mycket stora förändringar i mätningen. Det torde därför vara bättre att i en vidareutveckling av metoden använda sig av en heltalsskala upp till hundra eller liknande för att motverka dylika svängningar.

Vi ser alltså hur flera av de länder där konflikt ej utbrutit trots ett mycket påtagligt strukturellt våld uppvisar en positiv tendens. Riktningen på utvecklingen gällande strukturellt våld verkar vara i allra högsta grad relevant. Metoden visar sig missa denna viktiga aspekt, samtidigt som den valda skalan framstår som väl grov.

4 Slutsats

Den metod vi utvecklat för kvantifiering av strukturellt våld ger oss vissa resultat, men är långt ifrån tillräcklig för att kunna användas till att dra några långtgående slutsatser kring eventuella samband mellan strukturellt våld och utbrott av inbördeskrig. Ett problem med vår metod är också att den är beroende av data som bara finns tillgängligt för vissa länder, vilket mycket väl kan ha inverkan på resultatet eftersom många intressanta länder därmed utesluts. I relation till våldsutbrott är den enda slutsats som kan dras med hjälp av metoden att inbördeskrig inte utbryter på platser som präglas av social rättvisa. Att social rättvisa, strukturell fred, minskar risken för inbördeskrig är måhända en väldigt uppenbar slutsats, men det är trots allt ett tydligt resultat. Att inga andra tydliga resultat framkommit är också det intressant. Graden av strukturellt våld har ingen relation till våldsutbrott. Vår förförståelse var att risken för inbördeskrig torde vara större i länder präglade av stora orättvisor, något som alltså inte visat sig vara fallet. Det enda som spelar roll är om strukturell fred råder eller inte. Råder inte strukturell fred så spelar mängden strukturellt våld heller ingen roll.

Vår analys med enkel fördjupning i några länder gav ett annat mycket intressant resultat. En avgörande faktor för om konflikt utbryter är förändringar av förhållanden. Ett land där orättvisorna ökar verkar löpa en större risk för inbördeskrig än ett land utan förändring. Omvänt gäller också, ett land där orättvisorna minskar verkar löpa en liten risk för inbördeskrig. Det stämmer väl överens med teorier om relativ förlust. Det viktigaste är ofta just förändringen, och den därmed uppfattade förlusten, snarare än den absoluta nivån (Wallenstein 2002:40-41; Miall et al 1999:79,86-87). Det blir här viktigt att ha den teoretiska utgångspunkten för vår metod i åtanke. Strukturellt våld förstås bäst som en process. För att kunna utföra en kvantifiering bunden i tid var vi dock tvungna att överge den synen för att istället betrakta det strukturella våldet som ett tillstånd. Att välja att endast se på tillståndet är en förenkling vi medvetet gjorde. Det korrekta sättet att beskriva en process vid en i tid definierad punkt torde enligt vår mening vara tillstånd plus förändring.⁴⁶ Det innebär att såväl verkligheten som förväntningar om framtiden spelar roll. Den slutsats vår analys gav, att förändringen är viktig, stämmer därmed mycket väl överens med Galtung teorier kring strukturellt våld där processtänkandet finns med (Galtung 1990; Galtung

⁴⁶ Förändring kan här betraktas som acceleration, vilket innebär att vi mer noggrant sett torde få en andragradsekvation att beakta. Utan att fundera för mycket över saken framstår det som rimligt att ekvationen torde likna formen $Y = -(-z/z)bz^2+ax+c$. Y blir då det strukturella våldet som process vid en definierad tidpunkt, x är tillståndet för strukturellt våld vid den givna tidpunkten medan z är förändringen. Eftersom förändringens riktning försvinner i kvadreringen multiplicerar vi förändringen med riktningen, något klumpigt uttryckt genom $-(-z/z)$. Konstanterna a, b och c ska reglera förhållandet mellan tillstånd och förändring.

1969). Även om det alltså går att beskriva fenomenet matematiskt, åtminstone i teorin, torde en enklare väg att gå vara att kontinuerligt utföra motsvarande mätningar. Om en mätning av det här slaget utfördes med jämna mellanrum skulle det bli lätt att studera förändringar och dra empiriska slutsatser om dessas betydelse. Det innebär att förklaringskraften i teorin skulle öka betydligt avseende konfliktutbrott. Den typen av försök med upprepade mätningar utförs redan idag för att försöka ge en förklaring om var konflikt kan utbryta även om de inte rör sig inom Galtungs begreppsapparat.⁴⁷

När undersökningen bryts ned i sina beståndsdelar uppkommer fler intressanta resultat. Vår ursprungliga förförståelse, att ökade nivåer av strukturellt våld ökar risken för inbördeskrig, visar sig stämma om vi inte räknar med den ekonomiska aspekten av strukturellt våld. Desto mer inskränkningar i människors fri- och rättigheter som görs desto mer ökar risken för våldsbrott. Att ekonomisk rättvisa verkar öka risken för inbördeskrig snarare än det motsatta är mycket förvånande. Vi vill här höja ett varningens finger för den låga validitet som vår ekonomiska operationalisering präglas av. Det är mycket möjligt att det förvånande resultatet beror av att vi mäter något helt annat än en ekonomisk aspekt av strukturellt våld. Det visar sig dessutom att indexeringen för ekonomisk rättvisa är lite väl grov, vilket innebär att mycket små förändringar i verkligheten kan motsvara en kraftig förändring i mätningen. Problemen med operationaliseringen av den ekonomiska aspekten på strukturellt våld innebär att hela vår metod och de resultat som framkommit kan ifrågasättas. Om resultaten är missvisande eller ej får framtiden utvisa. Metoden i stort är inte tänkt att vara färdig, utan snarare ett slags första utkast till metod. Med mer tid och resurser tillhanda tror vi att våra tankar ändå kan visa sig användbara för att studera konflikters omvandling i och med det manifesterande av latent direkt våld som utbrottet av ett inbördeskrig innebär. Vi skulle då kunna utveckla den ekonomiska indikatorn i enlighet med det resonemang som förs i fotnot 25 eller på något annat sätt som kan öka validiteten. Även gällande kulturell och politisk rättvisa torde förbättringar vara möjliga. Som fallet Venezuela visar kan frågetecken resas kring reliabiliteten i Humanas mätningar av fri- och rättigheter. Givet mer tid skulle dock framför allt en inkludering av förändringar avseende strukturellt våld vara önskvärd. Då kanske metoden på allvar skulle kunna användas till att förutsäga ökade risker för utbrott av inbördeskrig.

⁴⁷ Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI, lanserade t ex 2002 ett pilotprojekt för Västafrika med en motsvarande modell för att förutsäga konflikters utbrott utifrån en rad ”indikatorer som påvisar nationella och regionala, sociala, politiska och ekonomiska utvecklingar”. Se SIPRI 2005.

5 Referenser

5.1 Böcker

Esaiasson, Peter et.al., 2003, Metodpraktikan :
konsten att studera samhälle, individ och marknad.
Stockholm : Norstedts juridik.

Gourevitch, Philip, 2000. *We wish to inform you that tomorrow we will be killed with our families: Stories from Rwanda*. Chatham: Pan MacMillan Ltd

Landman, Todd, 2004. *Issues and Methods in Comparative Politics*. 2nd Edition.
London: Routhledge

Lawler, P, 1995. *A Question of Values*. Lynne Rienner Publishers

Lindholm-Schulz, Helena, 2002. *Krig i vår tid*. Lund: Studentlitteratur.

Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*.
Lund: Studentlitteratur.

Miall, Hugh – Ramsbotham, Oliver – Woodhouse, Tom, 1999. *Contemporary Conflict Resolution*. Polity Press.

Wallensteen, Peter, 2002. *Understanding Conflict Resolution*. London: Sage Publications Ltd.

Wickham – Crowley, Timothy P., 1992. *Guerillas & Revolution in Latin america. A comparative study of insurgents and regimes since 1956*. Pinceton: Princeton University Press

5.2 Vetenskapliga artiklar

- Boulding, Kenneth E., 1977. Twelve Friendly Quarrels with Johan Galtung. *Journal of Peace Research* Vol. 14, No.1, s. 75-86 Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-11
- Buxton, Julia, 2005. Venezuela's Contemporary Political Crisis in Historical Context. *Bulletin of Latin American Research* Vol. 23, No. 3, s. 328-347. Åtkomst via ebsco. Hämtad 05-11-10
- Derriennic, Jean-Pierre, 1972. Theory and Ideologies of Violence. *Journal of Peace Research*. Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-10.
- Duranti, Marco, 1998. Stains of red. *Harvard International Review* Vol. 21 Issue 1, p44-47. Åtkomst via ebsco. Hämtad 06-01-02
- Galtung, Johan, 1969. Violence, Peace, and Peace Research. *Journal of Peace Research* Vol. 6, No. 3, s. 167-191 Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-10.
- Galtung, Johan – Hoivik, Tord, 1971. Structural and Direct Violence: A Note on Operationalization. *Journal of Peace Research* Vol. 8, No. 1, s. 73-76 Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-10.
- Galtung, Johan, 1990. Cultural Violence. *Journal of Peace Research* Vol. 27, No. 3, s. 291-305 Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-10.
- Hunter-Gault, Charlayne, 2000. Freedom's Promise. *Essence* Vol. 31, No. 1, s. 203-208,
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=afh&an=3025936>.
Hämtad 05-11-10
- Köhler, Gernot – Alcock, Norman, 1976. An Empirical Table of Structural Violence. *Journal of Peace Research* Vol. 13, No. 4, s. 343-356 Åtkomst via www.jstore.com. Hämtad 05-11-10
- London, Bruce – Robinson, Thomas D., 1989. The Effect of International Dependence on Income Inequality and Political Violence. *American Sociological Review* Vol. 54, No. 2, s. 305-308 Åtkomst via www.jstore.com
Hämtad 05-11-11
- Lynch, Cecelia, 1993. Review of the World Human Rights Guide. *The Law and Politics Book Review* Vol. 3, No. 8, s. 87-88. Hämtad 05-11-11

- Muller, Edward N., 1985. Income Inequality, Regime Repressiveness, and Political Violence. *American Sociological Review*. Vol. 50, No. 1. s. 47-61. Hämtad 05-11-11.
- Nordlöf-Lagerkranz, Ulla, 2001. Orosmoln över Nepal. Utrikesanalyser 2001, Nr.48. Åtkomst via www.ui.se. Hämtad 05-11-11
- Ruhl, J. Mark, 2005. The Guatemalan Military Since the Peace Accords: The Fate of Reform Under Arzú and Portillo. *Latin American Politics & Society* Vol.47, No.1,s.55-85,
<http://search.epnet.com/login.aspx?direct=true&db=afh&an=15839421>
Hämtad 05-11-11
- Singh, Sonal - Dahal, Khagendra - Mills, Edward, 2005. Nepal's War on Human Rights: A summit higher than Everest. *International Journal for Equity in Health*. Vol. 4, No. 1. s 9.
- Steenkamp, Anton J., 1995. The South African Constitution of 1993 and the Bill of Rights: An Evaluation in Light of International Human Rights Norms. *Human Rights Quarterly* Volume 17, Number 1, s. 101-126 Åtkomst via <http://muse.jhu.edu/> Hämtad 05-11-11
- Stevenson. Philip C., 2001. The torturous road to democracy--domestic crisis in Nepal. *Lancet* 9/1/2001, Vol. 358 Issue 9283, s. 752-757
- Volkman, Christian S., 2005. 30 Years after the War: Children, Families, and Rights in Vietnam. *International Journal of Law, Policy and the Family*. Vol 19, No 1. Oxford University Press.

5.3 Övrigt

- B'Tselem, 1998. *B'Tselem Journal, First issue, December 1998: 50th Anniversary of the Universal Declaration of Human Rights*.
http://www.btselem.org/Download/199812_Issue1_Eng.pdf
- Elliott, Dorinda, 2005. THE LAST FRONTIER. *Time* Volume 165, Nummer 26, s. 52-54. Åtkomst via ebsco. Hämtad 06-01-04

Hællquist, Karl-Reinhold, u.å.,
Nationalencyklopedin. Åtkomst via www.ne.se. Hämtad
05-12-16

Lacina, Bethany, 2004. *Monitoring trends in Global combat: A new dataset of battledeaths Codebook*. Centre for the Study of Civil War (CSCW), International Peace Research Institute, Oslo (PRIO).
<http://www.prio.no/csw/cross/battledeaths/Battle-Deaths%20Codebook.pdf>

Nørlund, Irene, u.å., Nationalencyklopedin. Åtkomst
via www.ne.se. Hämtad 05-12-16

Onuma, Yasuaki, 1997. The Need for an Intercivilizational Approach to Evaluating Human Rights. *Carnegie Council on Ethics and International Affairs*.
<http://www.cceia.org/viewMedia.php/prmTemplateID/8/prmID/574?PHPSESSID=7877b01a524dd11a6cc92f1f8ca81e61>
Hämtad 06-01-02

Palestinian Central Bureau of Statistics, 2004.
Deep Palestinian Poverty in the Midst of Economic Crises.
http://www.pcbs.org/Portals/_pcbs/living/crisist_e.pdf

PRIO, 2005. Armed Conflicts 1946-2004,
http://www.prio.no/cwp/armedconflict/current/Conflict_list_1946-2004.pdf

SIPRI, 2005. An Internet-Based Early Warning Indicators System for Preventive Policy, <http://www.sipri.org/contents/it/ewi.htm>

SPSS-databasen, Lunds Universitet

Bilagor

Nedan presenteras den statistik vi använt oss av i undersökningen liksom de enklare korstabeller som sammanställts för att bearbeta denna. Tabell 1 återfinns i själva uppsatsen varför numreringen här börjar med Tabell 2. Tabell 2-4 är listor över data som använts i uppsatsen. Tabell 5-9 är korstabeller där olika variabler kontrolleras mot konfliktvariabeln. Konfliktländer behandlas då för sig medan länder utan konflikt behandlas för sig. I samtliga de tabellerna (5-9) kommer konfliktvariabeln från PRIO medan övrig data kommer från SPSS Länderdatabas. Se källförteckning.

Tabell 2. Strukturellt våld och enskilda aspekter av det för 65 länder

Konflikt? 1=Ja, 0=Nej	Stat	Strukturellt Våld 1-10	Ekonomisk Rättvisa 1-4	Kulturell Rättvisa 0-3	Politisk 0-3
1	FILIPPINERNA	8,00	2	2,67	3,00
1	ISRAEL	8,00	3	2,67	2,00
1	NEPAL	8,00	4	1,67	2,33
1	VENEZUELA	7,00	1	3,00	3,00
1	ALGERIET	7,00	3	2,00	2,00
1	INDIEN	7,00	3	1,67	2,33
1	PAKISTAN	7,00	4	1,67	1,67
1	MEXICO	6,00	1	2,67	2,00
1	COLOMBIA	6,00	1	2,67	2,33
1	ELFENBENSK	6,00	3	2,00	1,33
1	RWANDA	6,00	4	1,33	1,00
1	UGANDA	5,00	3	2,00	,33
1	NIGERIA	5,00	2	1,00	1,67
1	INDONESIEN	5,00	4	,67	,67
0	SVERIGE	10,00	4	3,00	3,00
0	BELGIEN	10,00	4	3,00	3,00
0	HOLLAND	10,00	4	3,00	3,00
0	SPANIEN	10,00	4	3,00	3,00
0	JAPAN	10,00	4	3,00	3,00
0	POLEN	10,00	4	2,67	3,00
0	UNGERN	10,00	4	2,67	3,00
0	DANMARK	9,00	3	3,00	3,00
0	FINLAND	9,00	3	3,00	3,00
0	NORGE	9,00	3	3,00	3,00
0	CANADA	9,00	3	2,67	3,00
0	ITALIEN	9,00	3	2,67	3,00
0	BANGLADESH	9,00	4	2,33	2,33
0	BULGARIEN	9,00	4	2,33	3,00
0	STORBRIT.	8,00	2	3,00	2,67
0	USA	8,00	2	3,00	2,67
0	FRANKRIKE	8,00	2	3,00	2,67
0	NYA ZEELAND	8,00	2	3,00	3,00
0	SCHWEIZ	8,00	2	3,00	3,00
0	ECUADOR	8,00	2	2,67	3,00
0	AUSTRALIEN	8,00	2	2,67	3,00
0	RUMÄNIEN	8,00	4	2,33	2,00
0	SRI LANKA	8,00	4	1,67	2,00

Konflikt? 1=Ja, 0=Nej	Stat	Strukturellt Våld 1-10	Ekonomisk Rättvisa 1-4	Kulturell Rättvisa 0-3	Politisk 0-3
0	PANAMA	7,00	1	3,00	2,67
0	BRASILLEN	7,00	1	3,00	3,00
0	COSTA RICA	7,00	1	3,00	3,00
0	CHILE	7,00	1	2,67	3,00
0	DOMINIK. REP	7,00	1	2,67	3,00
0	MALAYSIA	7,00	2	2,67	2,00
0	BOLIVIA	7,00	2	2,33	3,00
0	JAMAICA	7,00	2	2,33	3,00
0	EGYPTEN	7,00	4	1,67	1,33
0	PERU	6,00	2	2,67	1,33
0	SENEGAL	6,00	1	2,33	2,67
0	NICARAGUA	6,00	1	2,33	2,67
0	HONDURAS	6,00	1	2,33	3,00
0	THAILAND	6,00	2	2,33	2,00
0	SYDKOREA	6,00	3	2,33	1,00
0	MAROCKO	6,00	3	1,67	1,00
0	GHANA	6,00	3	1,67	1,00
0	ZIMBABWE	5,00	1	2,00	1,67
0	GUATEMALA	5,00	1	2,33	2,00
0	ZAMBIA	5,00	1	2,33	2,00
0	JORDANIEN	5,00	2	2,00	1,33
0	TUNISIEN	5,00	2	2,00	1,33
0	TANZANIA	5,00	3	2,00	,33
0	SINGAPORE	5,00	2	1,67	1,67
0	SYDAFRIKA	4,00	1	2,00	1,00
0	KINA	4,00	3	1,33	,00
0	VIETNAM	4,00	3	1,33	,00
0	KENYA	3,00	1	2,00	,33

Källa SPSS, Länderdatabasen, Lunds Universitet.

Tabell 3. Ekonomisk fördelning genomsnitt 1987 och 1997 samt ekonomisk orättvisa för de båda åren enligt operationalisering.

Konflikt? 1=Ja, 0=Nej	Stat	Ekonomisk fördelning 20% rika / 20% fattiga		Ekonomisk orättvisa 1-4	
		Fördel 87	Fördel 97	Eko	Eko
			1-4	1-4	
1	FILIPPINERNA	7,4	9,8	2	2
1	ISRAEL	6,6	7,3	3	2
1	NEPAL	4,3	5,9	4	3
1	VENEZUELA	16,2	17,7	1	1
1	ALGERIET	6,7	6,1	3	3
1	INDIEN	5,0	5,7	3	3
1	PAKISTAN	4,7	4,3	4	4
1	MEXICO	13,5	16,5	1	1
1	COLOMBIA	15,5	20,3	1	1

1	ELFENBENSK	6,5	6,2	3	3
1	RWANDA	4,0	4,0	4	4
1	UGANDA	7,1	6,4	3	3
1	NIGERIA	12,3	12,8	2	1
1	INDONESIEN	4,7	4,6	4	4
0	SVERIGE	4,6	3,6	4	4
0	BELGIEN	4,6	4,5	4	4
0	HOLLAND	4,5	5,5	4	3
0	SPANIEN	4,4	5,4	4	3
0	JAPAN	4,3	3,4	4	4
0	POLEN	3,9	5,1	4	3
0	UNGERN	3,9	3,5	4	4
0	DANMARK	7,1	3,6	3	4
0	INLAND	6,0	3,6	3	4
0	NORGE	5,9	3,7	3	4
0	CANADA	7,1	5,2	3	3
0	ITALIEN	6,0	4,2	3	4
0	BANGLADESH	4,0	4,9	4	4
0	BULGARIEN	4,7	3,6	4	4
0	STORBRITANNIEN	9,6	7,1	2	2
0	USA	8,9	9,0	2	2
0	FRANKRIKE	7,5	5,6	2	3
0	NYA ZEELAND	8,8	,	2	,
0	SCHWEIZ	8,6	5,8	2	3
0	ECUADOR	9,7	9,2	2	2
0	AUSTRALIEN	9,6	7,0	2	2
0	RUMÄNIEN	3,8	4,9	4	4
0	SRI LANKA	4,4	5,3	4	3
0	PANAMA	29,9	14,8	1	1
0	BRASILIEN	32,1	29,7	1	1
0	COSTA RICA	12,7	11,5	1	2
0	CHILE	17,4	18,6	1	1
0	DOMINIK REP	13,3	10,5	1	2
0	MALAYSIA	11,7	12,4	2	1
0	BOLIVIA	8,6	12,4	2	1
0	JAMAICA	8,2	6,9	2	2
0	EGYPTEN	4,7	4,0	4	4
0	PERU	10,3	11,7	2	1
0	SENEGAL	16,8	7,5	1	2
0	NICARAGUA	13,1	27,9	1	1
0	HONDURAS	15,1	27,4	1	1
0	THAILAND	9,4	7,6	2	2
0	SYDKOREA	5,7	5,3	3	3
0	MAROCKO	7,0	7,2	3	2
0	GHANA	5,3	8,4	3	2
0	ZIMBABWE	15,6	11,9	1	1
0	GUATEMALA	30,0	15,8	1	1
0	ZAMBIA	12,9	17,3	1	1
0	JORDANIEN	8,5	5,9	2	3
0	TUNISIEN	7,8	8,5	2	2
0	TANZANIA	6,6	6,7	3	3
0	SINGAPORE	9,6	,	2	,
0	SYDAFRIKA	19,2	22,6	1	1
0	KINA	7,1	8,0	3	2
0	VIETNAM	5,6	5,6	3	3

0	KENYA	18,3	9,1	1	2
---	-------	------	-----	---	---

Källa: SPSS länderdatabasen, Lunds Universitet. Länder utan uppgift för 1987 har uteslutits från undersökningen. För somliga länder saknas dock data för 1997.

Tabell 4. Konfliktländer och exempel på aktörer i dessa.

Konfliktländer 1990-tal	Exempel på aktörer
Algeriet	Regering, Takfir wa'l Hijra, MIA, FIS, GIA
Colombia	Regering, FARC, ELN, EPL, MAO
Elfenbenskusten	Regering, MPCCI, MJP, MPIGO
Filippinerna	Regering, People's Liberation Army, MNLF, MILF
Indien	Regering, MCC, PWG, JKLF
Indonesien	Regering, GAM
Israel	Regering, PFLP, Fatah, Hamas, Jihad
Mexico	Regering, EZLN, EPR
Nepal	Regering, CPN-M/UPF,
Nigeria	Regering, Ahlul Sunna Jamaa
Pakistan	Regering, MQM
Rwanda	Regering, FPR, PALIR
Uganda	Regering, LRA, WNBF, UNRF II
Venezuela	Regering, RBMNS

Källa: PRIOs databas över konflikter, manuellt bearbetad. Se PRIO 2005.

Tabell 5. Strukturellt våld fördelat på stater med och utan konflikt.

Strukturellt våld för konfliktländer respektive länder utan konflikt (1-10, Låga värden = Mycket strukturellt våld)

			Strukturellt våld							Total	
			3,00	4,00	5,00	6,00	7,00	8,00	9,00		10,00
Konf90tal	"Ej utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	1	3	7	8	9	9	7	7	51
		% within Konf90tal	2,0 %	5,9 %	13,7 %	15,7 %	17,6 %	17,6 %	13,7 %	13,7 %	100,0 %
	"Utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count			3	4	4	3			14
		% within Konf90tal			21,4 %	28,6 %	28,6 %	21,4 %			100,0 %
Total	Count	1	3	10	12	13	12	7	7	65	
	% within Konf90tal	1,5 %	4,6 %	15,4 %	18,5 %	20,0 %	18,5 %	10,8 %	10,8 %	100,0 %	

Tabell 6. Ekonomisk rättvisa fördelat på stater med och utan konflikt.

Ekonomisk rättvisa för konflikt länder respektive länder utan konflikt (1-4, Låga värden = Mycket orättvisa)

			Ekonomisk rättvisa				Total
			1	2	3	4	
Konf90tal	"Ej utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	13	15	11	12	51
		% within Konf90tal	25,5%	29,4%	21,6%	23,5%	100,0%
	"Utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	3	2	5	4	14
		% within Konf90tal	21,4%	14,3%	35,7%	28,6%	100,0%
Total	Count	16	17	16	16	65	
	% within Konf90tal	24,6%	26,2%	24,6%	24,6%	100,0%	

Tabell 7. Rättvisa för politiska och kulturella aspekter tillsammans fördelat på stater med och utan konflikt.

Kulturell och politisk rättvisa (Tabell 8 + Tabell 9) (0-6, Låga värden = Mycket orättvisa)

			Kulturell + Politisk Rättvisa						Total
			1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	6,00	
Konf90tal	"Ej utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	2	2	8	7	8	24	51
		% within Konf90tal	3,9%	3,9%	15,7%	13,7%	15,7%	47,1%	100,0%
	"Utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	1	2	3	3	3	2	14
		% within Konf90tal	7,1%	14,3%	21,4%	21,4%	21,4%	14,3%	100,0%
Total		Count	3	4	11	10	11	26	65
		% within Konf90tal	4,6%	6,2%	16,9%	15,4%	16,9%	40,0%	100,0%

Tabell 8. Kulturell rättvisa fördelat på stater med och utan konflikt (Ej avrundad).

Kulturell rättvisa (0-3, Låga värden = Mycket orättvisa)

			Kulturell rättvisa							Total	
			,67	1,00	1,33	1,67	2,00	2,33	2,67		3,00
Konf90tal	"Ej utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count			2	5	6	12	10	16	51
		% within Konf90tal			3,9%	9,8%	11,8%	23,5%	19,6%	31,4%	100,0%
	"Utbrott av inbördeskonflikt 90tal"	Count	1	1	1	3	3		4	1	14
		% within Konf90tal	7,1%	7,1%	7,1%	21,4%	21,4%		28,6%	7,1%	100,0%
Total		Count	1	1	3	8	9	12	14	17	65
		% within Konf90tal	1,5%	1,5%	4,6%	12,3%	13,8%	18,5%	21,5%	26,2%	100,0%

I												
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tabell 9. Politisk rättvisa fördelad på stater med och utan konflikt (Ej avrundad).

		Politisk rättvisa (0-3, Låga värden = Mycket orättvisa)											
		Politisk rättvisa										Total	
		,00	,33	,67	1,00	1,33	1,67	2,00	2,33	2,67	3,00		
Konf90t al	"Ej utbrott av inbördeskonfl ikt 90tal"	Count	2	2		4	4	2	6	1	6	24	51
		% within Konf90t al	3,9 %	3,9 %		7,8 %	7,8 %	3,9%	11,8 %	2,0%	11,8 %	47,1 %	100,0 %
	"Utbrott av inbördeskonfl ikt 90tal"	Count		1	1	1	1	2	3	3		2	14
		% within Konf90t al		7,1 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	14,3 %	21,4 %	21,4 %		14,3 %	100,0 %
Total	Count	2	3	1	5	5	4	9	4	6	26	65	
	% within Konf90t al	3,1 %	4,6 %	1,5 %	7,7 %	7,7 %	6,2%	13,8 %	6,2%	9,2%	40,0 %	100,0 %	

Tabell 10. Ekonomisk orättvisa fördelat på geografiska områden.

		Ekonomisk orättvisa				Total
		1	2	3	4	
Ländergrupp	OECD (före 1993)		6	5	5	16
	Östeuropa				4	4
	Mellanöstern		1	1		2
	Nordafrika		1	2	1	4

Sub Sahara	5	1	4	1	11
Övr Asien		4	4	5	13
Latin Amerika	10	3			13
Karibiska öarna	1	1			2
Total	16	17	16	16	65